Íå ïàê³äàéöå æ ìîâû íàøàé áåëàðóñêàé, êàá íå ¢ì¸ðë³!
ÔÐÀÍÖ²ØÀÊ ÁÀÃÓØÝÂ²×

Ôàðì³ðàâàííå íîâûõ ïàêàëåííÿ¢ ïðàç âåðó ³ ñëîâà

20 òðà¢íÿ íàâó÷ýíöû íÿäçåëüíàé øêîëû ïðû ìåíñê³ì ×ûðâîíûì êàñö¸ëå ³ ³õ áàöüê³ ïðûíÿë³ ¢äçåë ó ñâÿöå ïåðøàé ñâÿòîé Êàìóí³³. Öÿãàì äâóõ ãàäî¢ õëîïöû ³ äçÿ¢÷ûíê³ íàâåäâàë³ êàòýõåòû÷íûÿ çàíÿòê³ ³ ¢äçåëüí³÷àë³ ¢ ñâ. ³ìøû, ÿêóþ öýëåáðàâà¢ êñ¸íäç Äçì³òðûé. Ó þíà÷ûõ äóøàõ âûñïÿâàþöü ëåïøûÿ ïà÷óöö³ ¢ ñâåòëàé àòìàñôåðû ëÿ àëòàðà. Íåêàòîðûÿ õëîïöû àä÷óâàþöü ïàêë³êàííå ñëóæûöü ì³í³ñòðàíòàì³ ¢ êàñö¸ëå.

Çàíÿòê³ ¢ íÿäçåëüíàé øêîëå ïðàâîäç³ë³ íà áåëàðóñêàé ìîâå âûêëàä÷ûö: ²ðûíà Àäàìà¢íà, Ìàðûÿ ×àñëàâà¢íà ³ ×àñëàâà ×àñëàâà¢íà. Êñ¸íäç Äçì³òðûé, ïåäàãîã ïà àäóêàöû³, êîæíóþ íÿäçåëþ ñóñòðàêà¢ñÿ ç äçåöüì³, ðàçâàæà¢ ðàçàì ç ³ì³ ïðà çìåñò Åâàíãåëëÿ ³ âûñëóõî¢âà¢ ³õí³ÿ ìåðêàâàíí³. Òàê³ì ÷ûíàì ó äçÿöåé íàðàäæàåööà ÷óëàñöü äà ñëîâà¢ Õðûñòîâûõ, âûïðàöî¢âàåööà êóëüòóðà ìà¢ëåííÿ. Äçåö³ ÷óþöü àñâå÷àíóþ áåëàðóñêóþ ìîâó, ÿêàÿ çàñòàåööà ¢ ³õ ïàäñâÿäîìàñö³.

Êàá óäçÿë³öü ñâ. Êàìóí³þ äçåöÿì, ïðûåõà¢ ç Ï³íñêà á³ñêóï Êàç³ì³ð Âÿë³êàñåëåö. ¨í óçãàäà¢ ñâàþ ïåðøóþ ñâÿòóþ Êàìóí³þ, ó ÿêîé óäçåëüí³÷à¢ ó 1948 ãîäçå. Òàäû áë³æýéøû êàñö¸ë áû¢ çà÷ûíåíû ³ ïðûõîäç³ëàñÿ åçäç³öü çà 40 ê³ëàìåòðà¢ ïàä Êîáðûí. ¨í óçãàäà¢ ïàäçÿ÷ó ïðîñòûì ïðàöî¢íûì ëþäçÿì, øòî âûõàâàë³ ÿãî ¢ âåðû.

Ïðîéäçåíû êóðñ õðûñö³ÿíñêàé íàâóê³ áóäçå íàäçåéíûì ïàäìóðêàì ó ôàðì³ðàâàíí³ àñîáû ïàäëåòêà¢. Ðàçàì ç àñíîâàì³ âåðû ÿíû ¢äûõàþöü âîäàð ðîäíàé ìîâû. Íàâåäâàþöü íÿäçåëüíóþ øêîëó - íå çíà÷ûöü áûöü ñâÿòûì, àëå ÿê äîáðà äëÿ êîæíàé äç³öÿ÷àé äóøû çíàéñö³ ñÿáðî¢ ³ íàñòà¢í³êà¢, ÿê³ÿ ëþáÿöü Áîãà ³ øàíóþöü ðîäíóþ ìîâó!

Âó÷í³ íÿäçåëüíàé øêîëû ðàçàì ñà ñâÿòàðàì³

Á³ñêóï Êàç³ì³ð Âÿë³êàñåëåö ³ âó÷í³ íÿäçåëüíàé øêîëû

Íà ñâÿöå ìû ñóñòðýë³ñÿ ç ñÿì'¸é Ïà¢ëî¢ñê³õ. Ìàìà ²ðûíà Àëÿêñàíäðà¢íà - ìóçûêàíò, òàòà Óëàäç³ì³ð Àëÿêñàíäðàâ³÷ ìàå òýõí³÷íóþ àäóêàöûþ. Äà÷óøê³ çàéìàë³ñÿ äâà ãàäû ¢ íÿäçåëüíàé øêîëå ¢ Íàòàëë³ Óëàäç³ì³ðà¢íû Ëà¢ðýíêà, çäàâàë³ ýêçàìåí, ³øë³ äà ñïîâåäç³.

- Ìàÿ áàáóëÿ ³ ìàìà áûë³ ðîäàì ç Â³öåáñêàé âîáëàñö³ ³ áûë³ âåðí³öàì³, - êàæà ñïàäàðûíÿ ²ðûíà. - Ìû ø÷àñë³âûÿ ³ñö³ ïà æûöö³ ç Áîæàé Ëàñêàé!

Áàöüê³ ïðûêëàë³ íàìàãàíí³, êàá ïðûâîäç³öü ñâà³õ äçÿöåé êîæíóþ íÿäçåëþ ¢ õðàì. ßíû ïàêàçâàþöü äçåöÿì àñàá³ñòû ïðûêëàä âåðû.

Þðû Äàí³ëåâ³÷ íàðàäç³¢ñÿ ³ âûðàñ ó Ñê³äçåë³, çà 28 ê³ëàìåòðà¢ àä Ãàðîäí³. Ó ñÿì'³ çàõàâàë³ñÿ êàòàë³öê³ÿ òðàäûöû³. Íàâàò ³ ¢ ñàâåöê³ÿ ÷àñû ñïàäàð Þðû ç áàöüêàì³ íàâåäâà¢ êàñö¸ëû, ÿê³ÿ ïðàöàâàë³ ¢ â¸ñöû Êàìåíöû, ó Ø÷ó÷ûíå ³ ¢ Ãàðîäí³, ³ ïðûòðûìë³âà¢ñÿ ñÿìåéíàé òðàäûöû³. Öÿïåð ðàçàì ç æîíêàé Þë³ÿé ³ äà÷êîé Àëÿêñàíäðàé ñïàäàð Þðû ¢äçåëüí³÷àå ¢ íàáàæýíñòâàõ ó ìåíñê³ì ×ûðâîíûì êàñö¸ëå. Ó íÿäçåëþ Àëÿêñàíäðà Äàí³ëåâ³÷ àòðûìàëà ïàñâå÷àííå àá çàêàí÷ýíí³ êóðñà êàòýõåòû÷íûõ çàíÿòêà¢ ³ àá ¢äçåëå ¢ ïåðøàé ñâ. Êàìóí³³.

Ýëà Äçâ³íñêàÿ,
ôîòà à¢òàðà.

Þá³ëåé Ñâÿòëàíû Àëåêñ³åâ³÷

Ñâÿòëàíà Àëÿêñàíäðà¢íà ÀËÅÊÑ²ÅÂ²× (31 òðà¢íÿ 1948, Ñòàí³ñëàâà¢ öÿïåð ²âàíà-Ôðàíê³¢ñê, Óêðà³íà) - áåëàðóñêàÿ æóðíàë³ñòêà, ï³ñüìåí³öà. Ï³øà íà ðóñêàé ìîâå. Ëà¢ðýàò Íîáåëå¢ñêàé ïðýì³³ ïà ë³òàðàòóðû (2015) "çà øìàòãàëîñóþ òâîð÷àñöü - ïîìí³ê ïàêóòàì ³ ìóæíàñö³ ¢ íàø ÷àñ".

Íàðàäç³ëàñÿ ¢ ñÿì'³ âàéñêî¢öà (áàöüêà áåëàðóñ, ìàö³ - óêðà³íêà). Ó 1950-ì ãîäçå áàöüêà äýìàá³ë³çàâà¢ñÿ, ³ ñÿì'ÿ ïåðàåõàëà ¢ Ìàçûð. Ñÿì'ÿ ïåðûÿäû÷íà ïåðàÿçäæàëà ðàçàì ç íîâûì³ ìåñöàì³ ïðàöû áàöüê³, ó 1961 ãîäçå Àëåêñ³åâ³÷û ïåðàåõàë³ ¢ Ïåòðûêà¢. Ñâÿòëàíà ñêîí÷ûëà Êàïàòêåâ³öêóþ ñÿðýäíþþ øêîëó Ïåòðûêà¢ñêàãà ðà¸íà (1965), ïðàöàâàëà âûõàâàëüí³öàé Àñàâåöêàé øêîëû-³íòýðíàòà, çàòûì íàñòà¢í³öàé ã³ñòîðû³ ³ íÿìåöêàé ìîâû Áåëàæýâ³öêàé ñÿì³ãàäîâàé øêîëû Ìàçûðñêàãà ðà¸íà. Ó 1966 ãîäçå ïðàöàâàëà ¢ ðà¸ííàé ãàçåöå "Ïðûïÿöêàÿ ïðà¢äà" (Íàðî¢ëÿ). Ñêîí÷ûëà àääçÿëåííå æóðíàë³ñòûê³ ÁÄÓ (1972). Íàê³ðàâàíà ¢ ðà¸ííóþ ãàçåòó "Ìàÿê êàìóí³çìó" (Áÿðîçà). Ó 1973-76 ãàäàõ ïðàöàâàëà ¢ ðýñïóáë³êàíñêàé "Ñåëüñêîé ãàçåöå", ó 1976-84 - çàãàä÷ûê àääçåëà íàðûñà ³ ïóáë³öûñòûê³ ÷àñîï³ñà "Í¸ìàí". ×ëåí ÑÏ ÑÑÑÐ (ç 1983). Ñÿáðà Áåëàðóñêàãà ÏÝÍ-öýíòðà (ç 1989 ïî 2017).

Äýáþòàâàëà ¢ 1966 ãîäçå ¢ ïåðûÿäû÷íàé ðà¸ííàé ãàçåöå "Çà íîâûÿ ðóáÿæû" âåðøàì "Îêòÿáðü". Ó ñÿðýäç³íå 1970-õ ãàäî¢ ïàäðûõòàâàëà äà âûäàííÿ êí³ãó "ß ç'åõà¢ ç â¸ñê³" ("ß óåõàë èç äåðåâíè" - ìàíàëîã³ áûëûõ âÿñêî¢öà¢; êí³ãà íå áûëà íàäðóêàâàíà).

Òâîðû Àëåêñ³åâ³÷ ãðóíòóþööà íà ñïîâÿäçÿõ ³íòýðâ'þ ç ¢äçåëüí³êàì³ âàæê³õ ³ áàëþ÷ûõ ïàäçåé, øòî áûë³ ïåðàæûòû ñàâåöê³ì³ ëþäçüì³ ¢ ÕÕ ñòàãîääç³.

Ïåðøàÿ êí³ãà Ñâÿòëàíû Àëåêñ³åâ³÷ "Ó âàéíû íå æàíî÷àå àáë³÷÷à" ("Ó âîéíû - íå æåíñêîå ëèöî", 1985) ãðóíòóåööà íà ðàçìîâàõ ç ñîòíÿì³ ñàâåöê³õ æàí÷ûí, øòî áðàë³ ¢äçåë ó Âÿë³êàé Àé÷ûííàé âàéíå. ßíà ïðàäñòà¢ëÿå êàëåêòû¢íû æàíî÷û äîñâåä âàéíû. Ó íàñòóïíàé êí³çå "Àïîøí³ÿ ñâåäê³" ("Ïîñëåäíèå ñâèäåòåëè", 1985) âûêàðûñòî¢âàþööà ¢ñïàì³íû äçÿöåé, ÿê³ì ïàä÷àñ âàéíû áûëî àä øàñö³ äà äâàíàööàö³ ãàäî¢. Êí³ãà ñâåä÷ûöü ïðà "íåìàã÷ûìàñöü ïåðàæûöü óñïàì³í ïðà òðà¢ìó". Ó 1990 ãîäçå âûéøëà àïóáë³êàâàíàÿ "Öûíêàâûÿ õëîï÷ûê³" ("Öèíêîâûå ìàëü÷èêè", ÷àñîï³ñ "Äðóæáà íàðîäîâ", 1990), íàçâàíàÿ òàê òàìó, øòî öåëû çàá³òûõ ó Àôãàí³ñòàíå ñàëäàò ïðûâîç³ë³ íà ðàäç³ìó ¢ öûíêàâûõ òðóíàõ. Ïàâîäëå êí³ã³ "Ó âîéíû - íå æåíñêîå ëèöî" íàï³ñàëà ï'åñó (ïàñòà¢ëåíà ¢ ìíîã³õ òýàòðàõ Áåëàðóñ³ ³ çà ìÿæîé) ³ ñöýíàð³ äàêóìåíòàëüíûõ ô³ëüìà¢ (1983, àäçíà÷àíû Äçÿðæà¢íàé ïðýì³³ÿé ÑÑÑÐ ó 1985 ã."Ñÿðýáðàíûì ãîëóáàì" íà ì³æíàðîäíûì ê³íàôåñòûâàë³ ¢ Ëåéïöûãó), äàêóìåíòàëüíûõ ñòóæàê "Áàöüêî¢ñê³ äîì", "Ïàðòðýò ç âÿðã³íÿé", "Ãýòûÿ íåçðàçóìåëûÿ ñòàðûÿ ëþäç³" ³ ³íø. À¢òàð ï'åñû "Ìàðóòêà" (ïàñòà¢ëåíà ¢ 1988). Ó ïåðûÿäû÷íûì äðóêó Ñ. Àëåêñ³åâ³÷ âûñòóïàëà ç íàðûñàì³ ³ íàòàòêàì³; òàê, ó 1992 ãîäçå àïóáë³êàâàëà íàêàç íîâàé ³íñêàé ãàçåöå "Àâèà".

Ó 1993 âûéøëà êí³ãà "Çà÷àðàâàíûÿ ñìåðöþ" - àïàâÿäàííå ïðà ñàìàçàáîéöà¢, ÿê³ÿ ñêîí÷ûë³ ö³ ñïðàáàâàë³ ñêîí÷ûöü ç ñàáîé, íå âûòðûìà¢øû ïàðàæýííÿ êàìóí³ñòû÷íûõ ³äýé ó ÑÑÑÐ. Ó 1997 ãîäçå Ñ. Àëåêñ³åâ³÷ àïóáë³êàâàëà äàêóìåíòàëüíóþ àïîâåñöü "×àðíîáûëüñêàÿ ìàë³òâà", øòî áûëà íàï³ñàíà íà ïàäñòàâå ¢ñïàì³íà¢ ë³êâ³äàòàðà¢ ×àðíîáûëüñêàé êàòàñòðîôû, ðîäíûõ ïàæàðíûõ, øòî ïàìåðë³ àä ïðàìÿí¸âàé õâàðîáû, à òàêñàìà ïåðàñÿëåíöà¢ ç ×àðíîáûëüñêàé çîíû. Êí³ãà ìàå ïàäçàãàëîâàê "õðîí³êà áóäó÷ûí³" ³ àïàâÿäàå ïðà àäíà÷àñîâàå ðàçãîðòâàííå äçâþõ êàòàñòðîô: òýõíàãåííàé ³ ñàöûÿëüíàé, êàë³ "çûøî¢ ïàä âàäó âåë³çàðíû ñàöûÿë³ñòû÷íû ìàöÿðûê".

Êí³ãà Ñâÿòëàíû Àëåêñ³åâ³÷ "×àñ second-hand (Êàíåö ÷ûðâîíàãà ÷àëàâåêà)" (2013) çàêðàíàå ìàøòàáíûÿ ã³ñòàðû÷íûÿ òýìû: Âÿë³êóþ Àé÷ûííóþ âàéíó, Àôãàí³ñòàí, ×àðíîáûëü, ÷àñ "ïåðàáóäîâû" ³ ðàçâàë "÷ûðâîíàé ³ìïåðû³". Ó òâîðû äàñëåäóåööà ôåíîìåí ìûñëåííÿ ñàâåöêàãà ÷àëàâåêà, ôåíîìåí ñàöûÿë³çìó ³ âûêëàäàåööà à¢òàðñêàÿ êàíöýïöûÿ íàéíî¢øàãà ÷àñó, ÿê³ ï³ñüìåíí³öà íàçûâàå "÷àñàì ñýêàíäõýíä". Ïóáë³êàöûÿ àñâÿòëÿþööà ïàäçåÿ³, çâÿçàíûÿ ç ìàñàâûì³ ì³òûíãàì³ 19 ñíåæíÿ 2010 ãîäà ¢ Ìåíñêó.

Êí³ã³ Ñâåòëàíû Àëåêñ³åâ³÷ ñêëàäàþöü öûêë, ÿê³ à¢òàðêà çàâå "õðîí³êàé âÿë³êàé Óòîï³³" ³ "ã³ñòîðûÿé ÷ûðâîíàãà ÷àëàâåêà". Òâîðû Àëåêñ³åâ³÷ ìîæíà ðàçãëÿäàöü ÿê "ìàðàëüíóþ ô³ëàñîô³þ, ñïðîáó àáìÿðêàâàííÿ ýòû÷íûõ ïûòàííÿ¢ ³ ïîøóêó ñýíñó ïåðàíåñåíûõ ïàêóò ñàâåöê³ì, à òàêñàìà ïîñòñàâåöê³ì ÷àëàâåêàì, ÿê³ àïûíó¢ñÿ âà ¢ëàäàõ âåë³çàðíàãà ñàöûÿëüíàãà çðóõó".

Ñÿðîä ìî¢, íà ÿê³ÿ áûë³ ïåðàêëàäçåíû òâîðû Ñâÿòëàíû Àëåêñ³åâ³÷, - áåëàðóñêàÿ, àíãë³éñêàÿ, øâåäñêàÿ, íÿìåöêàÿ, ãðóç³íñêàÿ, íàðâåæñêàÿ, ê³òàéñêàÿ ³ ³íøûÿ.

Óçíàãàðîäæàíà îðäýíàì "Çíàê Ïàøàíû". Ëà¢ðýàò ë³òàðàòóðíûõ ïðýì³é ÑÏ ÑÑÑÐ ³ìÿ Ì. Àñòðî¢ñêàãà (1984), ³ìÿ Ê. Ôåäç³íà (1985) ³ ïðýì³³ Ëåí³íñêàãà êàìñàìîëó (1986) çà êí³ã³ "Ó âîéíû - íå æåíñêîå ëèöî" ³ "Ïîñëåäíèå ñâèäåòåëè". Ëà¢ðýàò ïðýì³³ Êóðòà Òóõîëüñêàãà (1996), ïðýì³³ "Òðûóìô" (Ðàñ³ÿ, 1997), Ëÿéïöûãñêàé êí³æíàé ïðýì³³ (1999), ïðýì³³ Ãåðäýðà (1999), ïðýì³³ Ðýìàðêà (2001), Íàöûÿíàëüíàé ïðýì³³ êðûòûê³ (ÇØÀ, 2006). Ó 2011 ãîäçå àòðûìàëà ¢ Ïîëüø÷û ïðýì³þ ³ìÿ Ðûøàðäà Êàïóñüö³íñêàãà ³ ïðýì³þ Öýíòðàëüíàé ³ Óñõîäíÿé Å¢ðîïû "Àíãåëóñ". Ó 2013 ãîäçå ñòàëà ëà¢ðýàòàì Ì³æíàðîäíàé ïðýì³³ ì³ðó íÿìåöê³õ êí³ãàãàíäëÿðî¢, öûðûìîí³ÿ ¢çíàãàðîäæàííÿ àäáûëàñÿ 13 êàñòðû÷í³êà ¢ ðàìêàõ Ôðàíêôóðöêàãà êí³æíàãà ê³ðìàøà. Àô³öýð Ïàðàäêó ìàñòàöòâà¢ ³ ë³òàðàòóðû Ôðàíöû³ (2014).

Ñâà³ì³ íàñòà¢í³êàì³ Ñâÿòëàíà Àëåêñ³åâ³÷ íàçûâàå Àëåñÿ Àäàìîâ³÷à ³ Âàñ³ëÿ Áûêàâà.

Â³ê³ïåäûÿ.

pawet.net

²ÍÔÀÐÌÀÖÛÉÍÛ Ë²ÑÒ

ÍÀÖÛßÍÀËÜÍÀß ÀÊÀÄÝÌ²ß ÍÀÂÓÊ ÁÅËÀÐÓÑ²
Àääçÿëåííå ãóìàí³òàðíûõ íàâóê ³ ìàñòàöòâà¢
Öýíòð äàñëåäàâàííÿ¢ áåëàðóñêàé êóëüòóðû, ìîâû ³ ë³òàðàòóðû
²íñòûòóò ë³òàðàòóðàçíà¢ñòâà ³ìÿ ßíê³ Êóïàëû
Äà 90-ãîääçÿ ÍÀÍ Áåëàðóñ³ àðãàí³çóþöü
Ðýñïóáë³êàíñê³ êðóãëû ñòîë
**ÀÄË Þ ÑÒÐÀÂÀÍ ÍÅ ÑÓ×ÀÑÍÀÉ ÁÅËÀÐÓÑ²
¡ ÌÀÑÒÀÖÊÀÉ Ë²ÒÀÐÀÒÓÐÛ,**
ÿê³ àäáóäçåööà 21 ÷ýðâåíÿ 2018 ãîäà ¢ ã. Ì åíñêó

Íàöûÿíàëüíàÿ ë³òàðàòóðà ç'ÿ¢ëÿåööà àäëþñòðàâàííåì ìåíòàë³òýòó, êóëüòóðíàé àäìåòíàñö³, àñàáë³âàñöåé ãðàìàäñêàãà æûööÿ ³ ã³ñòàðû÷íàãà øëÿõó áåëàðóñêàãà íàðîäà. Àäçíà÷àíàå íåàáõîäíà ïàäêðýñë³öü ³ àñýíñàâàöü ìåíàâ³òà äà 90-ãîääçÿ ÍÀÍ Áåëàðóñ³ ³ ¢ Ãîä ìàëîé ðàäç³ìû òàìó, øòî àäíîç íàéáîëüø àêòóàëüíûõ ïûòàííÿ¢ ñó÷àñíàñö³, ÿêîå õâàëþå ïðàäñòà¢í³êî¢ ãóìàí³òàðíàé íàâóê³, - ôàðì³ðàâàííå íàöûÿíàëüíàé ñâÿäîìàñö³ ³ ëþáîâ³ äà ñâàå¸é êðà³íû íà ïàäñòàâå ìàñòàöê³õ òâîðà¢.

Ìýòà êðóãëàãà ñòàëà: àáìåðêàâàííå àñíî¢íûõ äàñÿãíåííÿ¢ ïðûãîæàãà ïèñüìåíñòâà ¢ àäëþñòðàâàíí³ æûööÿ ñó÷àñíàé Áåëàðóñ³ ³ àñýíñàâàííå ïåðñïåêòû¢ äàëåéøàãà ðàçâ³ööÿ ìàñòàöêàé ë³òàðàòóðû ñóâåðýííàé Áåëàðóñ³.

Òýìàòû÷íûÿ íàïðàìê³ ðàáîòû êðóãëàãà ñòàëà:

- ÷àëàâåê ³ ÷àñ ó ñó÷àñíàé ë³òàðàòóðû Áåëàðóñ³;
- íàäç¸ííàå ¢ ë³òàðàòóðíà-ìàñòàöê³ì àäëþñòðàâàíí³ ñó÷àñí³êà¢;
- ðîäíû êóò ó òâîð÷àñö³ ñó÷àñíûõ áåëàðóñê³õ ï³ñüìåíí³êà¢;
- ýêàëàã³÷íàÿ ³ âàåííàÿ ïðàáëåìàòûêà áåëàðóñêàé ë³òàðàòóðû òðýöÿãà òûñÿ÷àãîääçÿ;
- ðàçâ³öö¸ íàöûÿíàëüíàé ë³òàðàòóðû ¢ êàíòýêñöå ñóñâåòíàé ãëàáàë³çàöû³;
- ñàöûÿëüíàÿ àäêàçíàñöü ³ âûõàâà¢÷àÿ çíà÷ýííå ìàñòàöêàé ë³òàðàòóðû êàíöà ÕÕ - ïà÷àòêó ÕÕ² ñòàãîääçÿ;
- ðîäíàÿ ìîâà ÿê àñíîâà íàöûÿíàëüíàé êóëüòóðû ³ ë³òàðàòóðû;
- íàöûÿíàëüíàÿ ë³òàðàòóðà ³ ñó÷àñíû ñòàí ãóìàí³òàðíàé íàâóê³ ³ êóëüòóðû.

Äà ¢äçåëó ¢ êðóãëû ì ñòàëå çàïðàøàþööà: ë³òàðàòóðàçíà¢öû ³ ë³òàðàòàðû, ìîâàçíà¢öû, ôàëüêëàðûñòû, ã³ñòîðûê³, êðàÿçíà¢öû, êóëüòóðîëàã³, ìàñòàöòâàçíà¢öû, ô³ëîñàôû, ìóçåÿçíà¢öû, á³áë³ÿòýêàðû.

Ðýãëàìåíò êðóãëàãà ñòàëà: äàêëàäû - äà 10 õâ³ë³í, ïàâåäàìëåíí³ ³ âûñòóïëåíí³ ¢ äûñêóñ³ÿõ - äà 5 õâ³ë³í.

Ðàáî÷ûÿ ìîâû êðóãëàãà ñòàëà: áåëàðóñêàÿ, ðóñêàÿ.

Êàá ñòàöü óäçåëüí³êàì êðóãëàãà ñòàëà, íåàáõîäíà: àäïðàâ³öü çàÿ¢êó, àíîòàöûþ ¢ àäïàâåäíàñö³ ç ïðûêëàäçåíàé äà ³íôàðìàöûéíàãà ë³ñòà ôîðìàé, íå ïàçíåé çà 15 ÷ýðâåíÿ 2018 ãîäà íà ýëåêòðîííû àäðàñ kruhlystol@tut.by

Óäçåëüí³êàì, âûñòóïëåíí³ ÿê³õ óêëþ÷àíû ¢ ïðàãðàìó êðóãëàãà ñòàëà, áóäóöü äàñëàíû çàïðàøýíí³ ýëåêòðîííûì ë³ñòîì.

²íøàãàðîäí³ì óäçåëüí³êàì ïðàåçä, ïðàæûâàííå ³ õàð÷àâàííå àïëà÷âàþööà êàìàíäç³ðóþ÷ûì áîêàì.

Òýêñòû âûñòóïëåííÿ¢ (äàêëàäà¢, ïàâåäàìëåííÿ¢) óäçåëüí³êà¢ êðóãëàãà ñòàëà áóäóöü óêëþ÷àíû ¢ ðýöýíçóåìû ýëåêòðîííû çáîðí³ê íàâóêîâûõ àðòûêóëà¢, âûäàäçåíû ¢ àäïàâåäíàñö³ ç ïàòðàáàâàííÿì³ ÂÀÊ Áåëàðóñ³.

Óìîâû ïðàäñòà¢ëåííÿ òýêñòà¢ âûñòóïëåííÿ¢ äëÿ ïóáë³êàöû³: òýêñò âûñòóïëåííÿ (äàêëàäà, ïàâåäàìëåííÿ) íåàáõîäíà äàñëàöü íà ýëåêòðîííû àäðàñ kruhlystol@tut.by íå ïàçíåé çà 30 ÷ýðâåíÿ 2018 ãîäà.

Ïàòðàáàâàíí³ äà àôàðìëåííÿ ìàòýðûÿëà¢ äëÿ ïóáë³êàöû³:

- ³í³öûÿëû ³ ïðîçâ³ø÷à à¢òàðà, ó äóæêàõ - íàçâà íàñåëåíàãà ïóíêòà, íàáðàíûÿ ïà¢òëóñòûì øðûôòàì, âûðà¢íî¢âàííå ïà ïðàâûì áîêó;
- íàçâà äàêëàäà (ïàâåäàìëåííÿ) - âÿë³ê³ì³ ë³òàðàì³ ïà öýíòðû, íàáðàíàÿ ïà¢òëóñòûì øðûôòàì;
- òýêñò - ïðàç ïðàáåë, âûðà¢íî¢âàííå òýêñòó ïà øûðûí³, ³íòýðâàë 1,25;
- ñïàñûëê³ ¢ òýêñöå àôàðìëÿþööà ¢ àäïàâåäíàñö³ ç ïàòðàáàâàííÿì³ ÂÀÊ Áåëàðóñ³;
- ñï³ñ âûêàðûñòàíàé ë³òàðàòóðû ïàäàåööà ïàñëÿ àñíî¢íàãà òýêñòó ïðàç ïðàáåë ïàä çàãàëî¢êàì **Ë³òàðàòóðà**, íàáðàíàãà ïà öýíòðû ïà¢òëóñòûì øðûôòàì, ³ àôàðìëÿåööà ïàâîäëå ïàòðàáàâàííÿ¢ ÂÀÊ Áåëàðóñ³;
- àá'¸ì äàêëàäà (ïàâåäàìëåííÿ) ðàçàì ç ìàëþíêàì³, çäûìêàì³ ³ ³ ä.ò.ï. íå ïàâ³íåí ïåðàâûøàöü 8 ñòàðîíàê òýêñòó ôàðìàòó À4, Times New Roman, 14 êåãëü, àäç³íàðíû ì³æðàäêîâû ³íòýðâàë, òûï ôàéëà rtf Microsoft Word.

Àðãêàì³òýò ïàê³äàå çà ñàáîé ïðàâà àäõ³ëÿöü ìàòýðûÿëû, ÿê³ÿ íå àäïàâÿäàþöü ïðàä'ÿ¢ëåíûì ïàòðàáàâàííÿì ³ ÿê³ÿ íå áûë³ àãó÷àíû ïàä ÷àñ ïàñÿäæýííÿ êðóãëàãà ñòàëà.

Äàäàòêîâóþ ³íôàðìàöûþ ìîæíà àòðûìàöü ïà ýëåêòðîííûì àäðàñå:
kruhlystol@tut.by ³ òýëåôîíå +37529 7755572

Çàÿ¢êà

íà ¢äçåë ó Ðýñïóáë³êàíñê³ì êðóãëûì ñòàëå
Àäëþñòðàâàííå æûööÿ ñó÷àñíàé Áåëàðóñ³ ¢ íàöûÿíàëüíàé ë³òàðàòóðû
(Ì ³íñê, 21 ÷ýðâåíÿ 2018 ã.)

Ïðîçâ³ø÷à, ³ìÿ, ³ìÿ ïà áàöüêó	
Íàâóêîâàÿ ñòóïåíü	
Âó÷îíàå çâàííå	
Ìåñöà ïðàöû, ãîðàä	
Ïàñàäà	
Íàçâà äàêëàäà ö³ ïàâåäàìëåííÿ	
Íåàáõîäíàñöü âûêàðûñòàííÿ òýõí³÷íûõ ñðîäêà¢ (ïàçíà÷ûöü ÿê³õ)	
Êàíòàêòíû òýëåôîí ç êîäàì E-mail	
Äàòà ïðûåçäó ³ àä'åçäó (äëÿ ³íøàãàðîäí³õ óäçåëüí³êà¢)	
Íåàáõîäíàñöü áðàí³ðàâàííÿ ãàñö³í³öû (äëÿ ³íøàãàðîäí³õ óäçåëüí³êà¢)	

Ýòíàãðàô³÷íàÿ äûêòî¢êà ¢ Íàâàãðàäêó

Äçåíü 21 òðà¢íÿ àáâÿ¢ëåíû Ñóñâåòíûì äí¸ì êóëüòóðíàé ðàçíàñòàéíàñö³ ¢ ³ìÿ äûÿëîãó ³ ðàçâ³ööÿ. Ó ãýòû äçåíü äçÿðæàâû, àðãàí³çàöû³ ñ³ñòýìû ÀÀÍ ³ íÿ¢ðàäàâûÿ àðãàí³çàêåòà¢ "Ñòðà÷àíàÿ ñïàä÷ûíà" ¢ àäçíà÷àíû 18 òðà¢íÿ Ì³æíàðîäíû äçåíü ìóçåÿ¢.

Ì³ôàëîã³ÿ, íàðîäíûÿ òðàäûöû³, àáðàäû, æûë¸, ïàáóäîâû, íàðîäíûÿ ¢ÿ¢ëåíí³ êîì ïëåêñå áåëàðóñêàãà íàðîäíàãà àäçåííÿ íà Ïàíÿìîíí³, àá ïåñíÿõ ñÿëÿí Íàâàãðàäñêàãà ïàâåòà. Äàðý÷û, á³áë³ÿòýêà ìàå áàãàòû êðàÿçíà¢÷û ôîíä, ÿê³ âûêë³êàå ö³êàâàñöü ó ïðûõ³-

öû³³íôàðìóþöü ãðàìàäñêàñöü àá áàãàöö³³ ðàçíàñòàéíàñö³ êóëüòóð. Àðãàí³çàòàðû ñâÿòà ðàÿöü ó ãýòû äçåíü ÷ûòàöü òâîðû, ñëóõàöü ìóçûêó ö³ ãëÿäçåöü ê³íî ïðàäñòà¢í³êî¢³íøûõ êóëüòóð. Êóëüòóðíàÿ ðàçíàñòàéíàñöü - ñðîäàê äëÿ áîëüø ïà¢íàâàðòàñíàãà ³íòýëåêòóàëüíàãà, ýìàöûÿíàëüíàãà, ìàðàëüíàãà ³ äóõî¢íàãà æûööÿ.

Äà Äíÿ ìàëîé ðàäç³ìû ³ Ñóñâåòíàãà äíÿ êóëüòóðíàé ðàçíàñòàéíàñö³ ¢ Íàâàãðàäñêàé ðà¸ííàé á³áë³ÿòýöû 18 òðà¢íÿ ïà ïðàìàíîâå Äçÿðæûíñêàé öýíòðàëüíàé ðà¸ííàé á³áë³ÿòýê³ áûëà ïðàâåäçåíà ýòíàãðàô³÷íàÿ äûêòî¢êà "Çàÿðû ¢ ñâà³ì ñýðöû Áåëàðóñü". 20 ïûòàííÿ¢ äàòû÷ûë³ñÿ íàöûÿíàëüíàé òðàäûöûéíàé êóëüòóðû Áåëàðóñ³ ³ 10 íåïàñðýäíà ã³ñòîðû³ Íàâàãðàäêà. Ñ³ìâàë³÷íà, øòî äûêòî¢êà òàêîãà êøòàëòó ïðàéøëà ¢ á³áë³ÿòý÷íûì ïàêî³ ì³í³-ìóçåÿ ì³í³-ìà-

áåëàðóñà¢ ñòàë³ òýìàì³ ïðàïàíàâàíûõ çàäàííÿ¢. Àñàáë³âóþ ö³êàâàñöü âûêë³êàë³ ïûòàíí³ ìÿñöîâàãà ýòíàãðàô³÷íàãà õàðàêòàðó. Ïðû ïàäðûõòî¢öû ³õ áûë³ âûêàðûñòàíû êí³ã³ çêðàÿçíà¢÷àãà ôîíäó á³áë³ÿòýê³. Ãýòà ïûòàíí³ àá íàçâàõ ïîñóäó, àá âîïðàòöû ñÿëÿí, ýòíàãðàô³÷íûõ çâåñòêàõ àá òðàäûöûéíûì ëüí³êà¢ ã³ñòîðû³ ñâàéãî êðàþ. Ïåðàìîæöàì áûë³ ¢ðó÷àíû ñåðòûô³êàòû ¢äçåëüí³êà äûêòî¢ê³ ç óêàçàíàé êîëüêàñöþ áàëà¢.

²íà Àíàëüå¢íà Øà¢÷óê
çàãàä÷ûê àääçåëà àáñëóãî¢âàííÿ ³ ³íôàðìàöû³ ÄÓÊ "Íàâàãðàäñêàÿ ðà¸ííàÿ á³áë³ÿòýêà".

Á³áëåéñêàå òàâàðûñòâà ¢ Áåëàðóñ³ ïðàöóå íàä àäç³íûì ïåðàêëàäàì Ñâÿòîãà Ï³ñàííÿ

Õðûñö³ÿíñêàå ðýë³ã³éíàå áðàööâà "Á³áëåéñêàå òàâàðûñòâà ¢ Ðýñïóáë³öû Áåëàðóñü" âÿäçå ïåðàìîâû ç ïðàäñòà¢í³êàì³ ðîçíûõ êàíôåñ³é àá óäçåëå ¢ ì³æêàíôåñ³éíàé êàì³ñ³³ ïà ïàäðûõòî¢öû àäç³íàãà äëÿ ¢ñ³õ õðûñö³ÿí ïåðàêëàäó Á³áë³³, ïàâåäàì³¢ âûêàíà¢÷û äûðýêòàð àðãàí³çàöû³ ²ãàð Ì ³õàéëà¢.

- Í å ¢ñ¸ ÿø÷ý äàëó÷ûë³ñÿ, ïàêóëü àäóëüíàé çãîäû íÿìà. Àëå ìû ïðàöóåì íàä ãýòûì, ïàñòàðàåìñÿ íåøòà çðàá³öü. Äóìàþ, ó íàéáë³æýéøû ìåñÿöû ¢ñ¸ ïðàÿñí³ööà, òàäû ¢æî ìîæíà áóäçå ñêàçàöü ïý¢íà, õòî áóäçå ïðàöàâàöü íàä ïåðàêëàäàì, - ñêàçà¢ ¸í.

Ï ðà íàìåð ñòâàðûöü àäç³íû äëÿ ¢ñ³õ õðûñö³ÿí ïåðàêëàä Ñâÿòîãà Ï³ñàííÿ Ì ³õàéëà¢ óïåðøûíþ çàÿâ³¢ 20 ñòó äçåíÿ ¢ ÷àñ ýêóìåí³÷íàãà íàáàæýíñòâà ¢ ìåíñê³ì àðõ³êàôåäðàëüíûì êàñö¸ëå Íàéñâÿöåéøàé Ïàííû Ìàðû³. ¨í ïàâåäàì³¢, øòî ¢äçåëüí³÷àöü ó ïðàöû ì³æêàíôåñ³éíàé ïåðàêëàä÷ûöêàé êàì³ñ³³ ïàãàäç³ë³ñÿ êàòîë³ê³, ãðýêà-êàòîë³ê³ ³ áàïòûñòû. Àïðî÷ ³õ äà ïðàöû ïðûâ³òàíû ïàäëþ÷ûöü ïðàäñòà¢í³êî¢ ïðàâàñëà¢íàé öàðêâû, à òàêñàìà àäâåíòûñòà¢ ³ ïÿö³äçÿñÿòí³êà¢.

- Ó êîæíàé çêàíôåñ³é óæî ¸ñöü ñâàå ïåðàêëàäû Íîâàãà Çàïàâåòó, àëå òýðì³íàëîã³ÿ ÷àñòà àäðîçí³âàåööà. Ì ³æêàíôåñ³éíàÿ êàì³ñ³ÿ áóäçå ðàá³öü ïåðàêëàä ñà ñòàðàæûòíàÿ¢ðýéñêàé ìîâû ³ ïàðà¢íî¢âàöü ÿãî ç Ñåïòóàã³íòàé (Àëåêñàíäðûéñê³ çáîð ïåðàêëàäà¢ Ñòàðîãà Çàïàâåòó íà ñòàðàæûòíàãðý÷êóþ ìîâó III-I ñòàãîääçÿ¢ äà íàøàé ýðû. - *ÁåëàÏÀÍ*.). Ñïàäçÿþñÿ, øòî ç äàïàìîãàé äûÿëîãó íàì óäàñöà ïåðàêëàñö³ ¢ñþ Á³áë³þ öàëêàì. Êàë³ æ íå, òî ìû ñòâîðûì õîöü êàðêàñ, ÿê³ êîæíàÿ êàíôåñ³ÿ çìîæà âûêàðûñòàöü, óñòà¢øû ¢ ÿãî ñâàþ òýðì³íàëîã³þ, - çàÿâ³¢ ó ñòóäçåí³ Ì ³õàéëà¢.

Á³áëåéñêàå òàâàðûñòâà áûëî ñòâîðàíà ¢ 1992 ãîäçå. ßãî çàñíàâàëüí³êàì³ ³ âûñòóï³ë³ ïðàäñòà¢í³ê³ ðîçíûõ õðûñö³ÿíñê³õ êàíôåñ³é: ïðàâàñëà¢íûÿ, êàòîë³ê³ ³ ãðýêà-êàòîë³ê³, åâàíãåëüñê³ÿ õðûñö³ÿíå-áàïòûñòû, õðûñö³ÿíå âåðû åâàíãåëüñêàé, àäâåíòûñòû ñ¸ìàãà äíÿ. Òàâàðûñòâà çàéìàåööà ðàñïà¢ñþäæâàííåì Á³áë³³, äàáðà÷ûííûì³ ïðàãðàìàì³ ïà çàáåñïÿ÷ýíí³ ëþäçåé äóõî¢íàé ë³òàðàòóðàé, àñâåòí³öêàé ³ ïàïóëÿðûçàòàðñêàÿ ïðàöàé, ïåðàêëàä÷ûöêàé ³ âûäàâåöêàé äçåéíàñöþ.

belapan.by.

Áåëàðóñêàìó ìàñòàêó Ì³êîëó Áóø÷ûêó - 70

22 òðàâ¢íÿ áåëàðóñêàìó ìàñòàêó, ñÿáðó Ñàþçà ìàñòàêî¢ Áåëàðóñ³ **Ì³êîëó Áóø÷ûêó** ñïî¢í³ëàñÿ 70 ãàäî¢ çäíÿ íàðàäæýííÿ.

Çíàìàé ðàí³öû ñïàäàðà Ì³êîëó â³íøàâàë³ ÿãî ñÿáðû ³ çåìëÿê³ ¢ Ñëîí³ìå, êóäû ¸í ëåòàñü ïåðàåõà¢ ç Ñ¸ì'¸é íà ïàñòàÿííàå ìåñöà æûõàðñòâà. Ì³êîëà ïðàäà¢ ó Ìåíñêó êâàòýðó ³ êóï³¢ ó ðîäíûì ãîðàäçå âÿë³ê³ äîì. Äû ³ áàöüêî¢ñêàÿ õàòà ÿø÷ý ñòà³öü ó â¸ñöû Äçåðà¢íàÿ, äçå ³ íàðàäç³¢ñÿ Ì³êîëà.

Ì³êîëà Áóø÷ûê - ìàñòàê-ýêñïåðûìåíòàòàð. ¨í óäçåëüí³÷à¢ ó áîëüø ÷ûì ó 200 ðýñïóáë³êàíñê³õ âûñòàâàõ Áåëàðóñ³, Ðàñå³, Ôðàíöû³, ²òàë³³, Í³äýðëàíäà¢, Ïîëüø÷û, Ëåòóâû, Ãåðìàí³³, Ëàòâ³³ ³ ³íøûõ êðà³í. ¨í ç'ÿ¢ëÿåööà à¢òàðàì áîëüø ÷ûì 500 àêâàðýëüíûõ êàðö³í ³ êàëÿ 1000 êàðö³í àëåÿì. Ì³êîëà Áóø÷ûê ïë¸ííà ïðàöóå ¢ æàíðàõ òýìàòû÷íàé êàðö³íû, ïàðòðýòà ³ ïåéçàæà. Ø ìàò ÿãî òâîðà¢ ïðûñâå÷àíûõ áåëàðóñêàé â¸ñöû ³ ïðûðîäçå. Ïðûðîäà ¢ òâîðàõ ìàñòàêà - ãýòà ýìîöûÿ äóøû, ìàëîòíû - ïà÷óööÿ ¡ñÿâûøíÿãà, à âîáðàçû - äóìê³ Ñóñâåòó…

Àêñàíà Øïàê,
Áåëàðóñêàå Ðàäû¸ Ðàöûÿ, Ñëîí³ì. Ôîòà à¢òàðà.

Ó Çýëüâå ãó÷àëà ðîäíàå ñëîâà

Ó ïÿòí³öó, 25 òðàâ¢íÿ, Çýëüâó íàâåäàë³ ñÿáðû Ãàðàäçåíñêàãà àääçÿëåííÿ Ñàþçà áåëàðóñê³õ ï³ñüìåíí³êà¢ - Âàëÿíö³í Äóáàòî¢êà, Þðêà Ãîëóá ³ Ñÿðãåé ×ûãðûí. Ñÿðîä ãàñöåé áûë³ òàêñàìà ã³ñòîðûê ³ æóðíàë³ñò ç Ãàðîäí³ Âàñ³ëü Ãåðàñ³ì÷ûê ³ ïàýò, æóðíàë³ñò ñà Ñëîí³ìà Ì³êîëà Êàíàíîâ³÷. Âàëÿíö³í Äóáàòî¢êà ðàñïàâ¸¢ çýëüâåíöàì ïðà ãàðàäçåíñê³ àëüìàíàõ-ãàäàâ³ê "Íîâû çàìàê", ÿê³ âûïóñêàþöü ë³òàðàòàðû Ãàðàäçåíø÷ûíû, Þðêà Ãîëóá ïà÷ûòà¢ âåðøû, ïðûñâå÷àíûÿ ðîäíàé Çýëüâåíø÷ûíå, Ì³êîëà Êàíàíîâ³÷ çíà¸ì³¢ ïðûñóòíûõ ñà ñâà³ì³ ïàýòû÷íûì³ ðàäêàì³ ïðà æûöö¸ ³ ÷àëàâå÷ûÿ ¢çàåìààäíîñ³íû, à Ñÿðãåé ×ûãðûí ÷ûòà¢ óëàñíûÿ ë³ðû÷íûÿ âåðøû. Âàñ³ëü Ãåðàñ³ì÷ûê ö³êàâà ðàñïàâ¸¢ ïðà ë¸ñ Êàñòóñÿ Êàë³íî¢ñêàãà ³ ÿãî àïîøí³ÿ äí³ æûööÿ. Ãîñö³ àäêàçàë³ íà ïûòàíí³ çýëüâåíöà¢, ÿê³ÿ ¢äçÿ÷ûë³ ï³ñüìåíí³êàì ïàìÿòíûÿ ñóâåí³ðû. Âàëÿíö³í Äóáàòî¢êà àäçíà÷û¢, øòî ñ¸ëåòà íà Çýëüâåíø÷ûíå ïëàíóåööà ÿø÷ý øýðàã òâîð÷ûõ ñóñòðý÷ ç ë³òàðàòàðàì³ Ãàðàäçåíø÷ûíû ³ ïðýçåíòàöûé êí³ã.

Âàðûñ Âàëü,
Áåëàðóñêàå Ðàäû¸ Ðàöûÿ, Çýëüâà. Ôîòà à¢òàðà.

Ïàâåë Ñöÿöêî

Ïðîçâ³ø÷û Áåëàðóñ³

Íîâàÿ ñåðûÿ. ×àñòêà 2

(Ïðàöÿã. Ïà÷àòàê ó ïàïÿð. íóìàðû.)

1531. **Âóÿ÷û** (Â³êòàð, Ñâÿòëàíà) - âûòâîð ç ñóô³êñàì áàöüêàéìåííÿ -*û÷ (-³÷)* àä àíòðàïîí³ìà *Âóÿê* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Âóÿ÷(ê/÷)-û÷*. ÔÏ: *âóé* (<ïîëüñê. *wuj* 'äçÿäçüêà', óêð. (ðýã.) *âóé* 'äçÿäçüêà') - *âóéêî* ('äçÿäçüêà, áðàò ìàö³'; 'ñòàðýéøû ¢çðîñòàì ìóæ÷ûíà', (ïåðàí.) 'ìÿçãâàäçü'): Â. Ëåìöþãîâà. Óêðà³íñêà-áåëàðóñê³ ñëî¢í³ê, ñ. 123) - *Âóéêî* (ìÿíóøêà, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Âóÿ÷û÷*.

1532. **Âÿðö³íñê³** (Àíàòîëü) - ìàã÷ûìàÿ äðóãàñíàÿ ôîðìà àä *Àâÿðö³íñê³* - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*ñê³* àä àíòðàïîí³ìà *Àâÿðö³í* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Àâÿðö³í-ñê³*. Ïàðà¢í. *Àãàïîí* > *Ãàïîí* (äàïàäàííå ïà÷àòêîâàãà "**À**" (ÿê ³ *àðàáåé* < *âàðàáåé*)). ÔÏ: *Àâÿðö³í* (³ìÿ <ëàö. 'òîé, õòî àïÿðýäæâàå') - *Àâÿðö³í* (ïðàçâàííå, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Àâÿðö³íñê³ - Âÿðö³íñê³*.

1533. **Âÿöêàÿ** (Òàìàðà) - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*ñêàÿ* àä òàïîí³ìà *Âÿöê* ³ çíà÷ýííåì 'íàðîäæ³íêà, æûõàðêà íàçâàíàãà ïàñåë³ø÷à': *Âÿöê-ñê-àÿ - Âÿöñêàÿ - Âÿöêàÿ*.

1534. **Âÿ÷ýðñêàÿ** (Àëåíà) - àêöýíòàâàíû âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*ñêàÿ* àä àíòðàïîí³ìà *Âå÷àð* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê (äà÷êà) íàçâàíàé àñîáû': *Âå÷àð-ñêàÿ - Âÿ÷ýðñêàÿ*. Àáî ÿê ïðýñòûæíàÿ ôîðìà àä ïðîçâ³ø÷à *Âå÷àð*. ÔÏ: *âå÷àð* ('÷àñ ñóòàê àä êàíöà äíÿ äà íàäûõîäó íî÷û', 'ãðàìàäñê³ âÿ÷ýðí³ ñõîä') - *Âå÷àð* (ìÿíóøêà, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Âÿ÷ýðñêàÿ*. Àáî àä *Âÿ÷ýðà* - ñåìàíòû÷íû âûòâîð àä *âÿ÷ýðà* 'âÿ÷ýðíÿÿ ÿäà', 'òðàïåçà äëÿ ãýòàé ÿäû'.

1535. **Ãàáðóñü** (Òàìàðà) - íàðîäíàÿ ôîðìà (ç ô³íàëüíûì -*óñü*) àä êàíîí. ³ìÿ *Ãàáðûåëü* (<ñò.-ÿ¢ð. 'ìàÿ ñ³ëà - Áîã') íàáûëà ðîëþ ïðîçâ³ø÷à (ïðàç ñòóïåíü ïðàçâàííÿ).

1536. **Ãàäóëüêà** (Âàñ³ëü) - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -êà àä àíòðàïîí³ìà *Ãàäóëü* ³ çíà÷ýííåì 'æàí÷ûíà (æîíêà, äà÷êà) íàçâàíàé àñîáû': *Ãàäóëü-êà*. ÔÏ: *ãàäàöü* ('âàðàæûöü, äàâåäâàööà ïðà áóäó÷àå àáî ì³íóëàå ïà êàðòàõ ö³ ïà ÿê³õ-í. ïðûìåòàõ'; 'ìåðêàâàöü, âûêàçâàöü çäàãàäê³') - *ãàäóëü* ('òîé, õòî ãàäàå'; 'âàðàæá³ò, ìåðêàâàëüí³ê') - *Ãàäóëü* (ìÿíóøêà, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Ãàäóëüêà*. Ïàðà¢í. äàíàìàäýëüíûÿ: *ìàðãóëü* 'ìàðãàéëà', *ê³âóëü* 'êóëüãàâû' (<ê³âàöü) (Ñöÿöêî Ï. Áåëàðóñêàå íàðîäíàå ñëîâàòâîðýííå, ñ. 67).

1537. **Ãà¸âû** (Àíäðóñü) - ñåìàíòû÷íû âûòâîð àä àïåëÿòûâà *ãà¸âû* <ïîëüñê. *gajowy* 'ëÿñí³÷, ëÿñíû âàðòà¢í³ê' [àä *gaj* 'ãàé' (íåâÿë³ê³, ÷àñöåé ë³ñòâåíû ëåñ)].

1538. **Ãàëàãóöê³** (Àíòîí) - ñåìàíòû÷íû âûòâîð àä àïåëÿòûâà *ãàëàãóöê³* 'ãàëàãàíñê³' (ïðà ìàðîç êóðýé).

1539. **Ãàëàâ¢í¸¢** (ß¢ãåí) - âûòâîð ç ïðûíàëåæíûì ñóô³êñàì -¸¢ àä àíòðàïîí³ìà *Ãàëàâ¢íÿ* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Ãàëàâ¢í-¸¢*. ÔÏ: *ãàëàâ¢íÿ* ('âÿë³êàÿ ãàëàâåøêà'; 'õâàðîáà õàðëåíûõ çëàêà¢, âûêë³êàíàÿ ãðûáàì³-ïàðàç³òàì³') - *Ãàëàâ¢íÿ* (ìÿíóøêà, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Ãàëàâ¢í¸¢*.

1540. **Ãàëåí÷àíêà** (Ãåîðã³é) - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*àíêà* àä àíòðàïîí³ìà *Ãàëåíêà* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Ãàëåí÷(ê/÷)-àíêà*. ÔÏ: *ãàë¸íêà* ('÷àñòêà íàã³ àä êàëåíà äà ñòóïí³') - *Ãàë¸íêà* (ìÿíóøêà, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Ãàë¸í÷àíêà - Ãàëåí÷àíêà*.

1541. **Ãàëî¢÷ûö** (Äàðûÿ) - âûòâîð ç ñóô³êñàì -*ûö* (<-*û÷*) àä àíòðàïîí³ìà *Ãàëî¢êà* çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê (äà÷êà) íàçâàíàé àñîáû': *Ãàëî¢÷(ê/÷)-ûö*. ÔÏ: *ãàëàâà* ('âåðõíÿÿ ÷àñòêà öåëà ÷àëàâåêà àáî æûâ¸ëû', (ïåðàí.) 'ðîçóì, ñâÿäîìàñöü, ðàçâàãà'; 'ê³ðà¢í³ê, íà÷àëüí³ê, ñòàðýéøû ¢ ñÿì'³') - *ãàëî¢êà* (ïàìÿíø. àä *ãàëàâà*) - *Ãàëî¢êà* (ìÿíóøêà) - *Ãàëî¢êà* (ïðîçâ³ø÷à) - *Ãàëî¢÷û÷* (áàöüêàéìåííå ç ñóô³êñàì -*û÷*, ïàðà¢í. *Êóçüì³÷* (àä *Êóçüìà*)) - *Ãàëî¢÷ûö* (âûí³ê äûñ³ì³ëÿöû³: ÷÷ - ÷ö).

1542. **Ãàëüïÿðîâ³÷** (Íàâóì) - äðóãàñíàÿ ôîðìà, ïåðøàñíàÿ *Àëüïÿðîâ³÷* - âûòâîð ç ñóô³êñàì áàöüêàéìåííÿ -*îâ³÷* àä àíòðàïîí³ìà *Àëüïåð* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Àëüïåð-àâ³÷ - Àëüïåðîâ³÷*. ÔÏ: *Àë³ô¸ð* (³ìÿ <ãðý÷. *eleutheros* 'ñâàáîäíû, âîëüíû') - *Àë³õâåð* (1726) - *Àëüïåð* (ìÿíóøêà, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Àëüïåð-îâ³÷ - Àëüïÿðîâ³÷ - Ãàëüïÿðîâ³÷* (ç ïðûñòà¢íûì ãóêàì³-ë³òàðàé *ã* (ÿê ³ *ãóë³öà*, *ãàâ¸ñ* (ðýã.).

1543. **Ãàíåâ³÷** (Àëåíà) - âûòâîð ç ñóô³êñàì áàöüêàéìåííÿ -*åâ³÷* àä àíòðàïîí³ìà *Ãàí* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê (äà÷êà) íàçâàíàé àñîáû': *Ãàí-åâ³÷*. ÔÏ: *ãàí* (ðýã.) 'çàãàíà, âàäà', 'ïëÿìà, äðýííû áîê ÷àãî-í.' (Íàñ.); ïàðà¢í. *ãàí³öü* 'ïðûçíàâàöü íåïðûãîäíûì, äðýííûì, äàâàöü í³çêóþ àöýíêó, àñóäæàöü, àáãàâîðâàöü'.

1544. **Ãàí÷óê** (Àëÿêñåé) - âûòâîð ç ñóô³êñàì -*÷óê* àä àíòðàïîí³ìà *Ãàííà* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Ãàíí-÷óê - Ãàí÷óê*. ÔÏ: *Ãàííà* (³ìÿ <ñò.-ÿ¢ð. *Hanna* 'ì³ëàñöü') - *Ãàííà* (ïðàçâàííå, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Ãàí÷óê*.

1545. **Ãàðàäçåíñê³** (Äàâûä) - ñåìàíòû÷íû âûòâîð àä àïåëÿòûâà-ïðûìåòí³êà *ãàðàäçåíñê³* 'ç Ãàðîäí³' (ñó÷. Ãðîäíà), 'ãàðàäçåíö'.

1546. **Ãàðäçåíÿ** (Ô¸äàð) - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*åíÿ* àä àíòðàïîí³ìà *Ãàðäçåé* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Ãàðäçåé-åíÿ - Ãàðäçÿåíÿ - Ãàðäçåíÿ* (ñïðàø÷ýííå ñòðóêòóðû ñëîâà). ÔÏ: *Ãàðäçåé* (³ìÿ, ãðý÷. 'ãðîçíû, õóòê³') - *Ãàðäçåé* (ïðàçâàííå, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Ãàðäçåíÿ*.

1547. **Ãàðäç³åíêà** (Íàòàëëÿ) - âûòâîð ç ñóô³êñàì -*åíêà* àä àíòðàïîí³ìà *Ãàðäç³é* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê (äà÷êà) íàçâàíàé àñîáû': *Ãàðäç³é-åíêà*. ÔÏ: *Ãàðäçåé* (³ìÿ <ãðý÷. 'ãîðäû, õóòê³') - *Ãîðäåé* (1540 ã.) - *Ãîðä³é* (óêð.) - *Ãîðäç³åíêà - Ãàðäç³åíêà*.

1548. **Ãåðàñàâ³÷** (²âàí) - âûòâîð ç ñóô³êñàì áàöüêàéìåííÿ -*àâ³÷* àä àíòðàïîí³ìà *Ãåðàñ* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Ãåðàñ-àâ³÷*. ÔÏ: *Ãåð**à**ñ³ì* (³ìÿ <ãðý÷. *gerasmios* 'ïàâàæàíû') - *Ãàðàñü* (1599) - *Ãåðàñ* (ïðàçâàííå, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Ãåðàñàâ³÷*.

1549. **Ãåðá³ê** (Ì³õà³ë) - âûòâîð ç ñóô³êñàì -*³ê* àä àíòðàïîí³ìà *Ãåðá* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Ãåðá-³ê*. ÔÏ: *ãåðá* ('ýìáëåìà äçÿðæàâû, ãîðàäà, äâàðàíñêàãà (øëÿõåöêàãà) ðîäó ³ ïàä., ÿêàÿ çìÿø÷àåööà íà ñöÿãàõ, ìàíåòàõ, ïå÷àòêàõ, äçÿðæà¢íûõ ³ ³íøûõ àô³öûéíûõ äàêóìåíòàõ') - *Ãåðá* (ìÿíóøêà, ïàçíåé ïðîçâ³ø÷à) - *Ãåðá³ê*. Ïàðà¢í. *Ëóêàø-ûê*, *Äàí-³ê*. Àáî àä àïåëÿòûâà *ãåðá³ê* ('íåâÿë³ê³ ãåðá' ö³ ÿê ëàñê. àáî çíåâàæ. ïðà ãåðá) - ñåìàíòû÷íû âûòâîð.

1550. **Ãåðóê** (Ìàðûíà) - âûòâîð ç ñóô³êñàì -*óê* àä àíòðàïîí³ìà *Ãåðà* ç ñåìàíòû÷íàé 'íàø÷àäàê (äà÷êà) íàçâàíàé àñîáû': *Ãåð-óê*. ÔÏ: *Ãåîðã³é* (³ìÿ <ãðý÷. *georgos* 'çåìëÿðîá') - *Ãåðà* (íàðîäíû âàðûÿíò) - *Ãåðà* (ïðàçâàííå, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Ãåðóê*.

1551. **Ã³áîê - Ã³áêî¢ñê³** (Àëåñü) - äðóãàñíàÿ ôîðìà, ïåðøàñíàÿ *Ã³áàê - Ã³áêî¢ñê³* - ñåìàíòû÷íû âûòâîð àä ïðûìåòí³êà *ã³áê³* ¢ êàðîòêàé ôîðìå *ã³áàê* (ïàðà¢í.: *çâîíê³ - çâîíàê*) ç ðîçíûì³ çíà÷ýííÿì³: 1) 'ÿê³ ë¸ãêà ãíåööà ³ ðàçã³íàåööà; ïðóãê³'; 2) ïåðàí. 'áàãàòû âàðûÿíòàì³, âûðàçíû (ïðà ãîëàñ, õàðàêòàð ³ ïàä.)'; 3) ïåðàí. 'çäîëüíû ¢ìåëà ³ õóòêà ðýàãàâàöü íà ïÿ¢íûÿ ¢ìîâû, áàñòàâ³íû, ïðûçâû÷àéâàööà äà ³õ'. *Ã³áàê* (ìÿíóøêà) - *Ã³áîê* (ïðîçâ³ø÷à ç íàö³ñêàì -*îê* äëÿ àäìåæàâàííÿ àä ìÿíóøê³ (àïåëÿòûâà)) - *Ã³áîê*. Äðóã³ êàìïàíåíò *Ã³áêî¢ñê³* - âûòâîð ç ñóô³êñàì øëÿõåòíàñö³ -*î¢ñê³* (*Ã³áêî¢ñê³*).

1552. **Ã³ã³í** (Âàäç³ì) - âûòâîð ç ïðûíàëåæíûì ñóô³êñàì -*³í* àä àíòðàïîí³ìà *Ã³ãà* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Ã³ã-³í*. *Ã³ãà* - àä ë³òî¢ñê. ïðîçâ³ø÷à (Á³ðûëà).

1553. **Ãëàãî¢ñêàÿ** (Àëåíà) - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*î¢ñêàÿ* àä òàïîí³ìà *Ãëîãà* ³ çíà÷ýííåì 'íàðîäæ³íêà, æûõàðêà íàçâàíàé ìÿñö³íû, ïàñåë³ø÷à': *Ãëàã-î¢ñêàÿ*. ÔÏ: *ãëîã* ('êóñòîâàÿ àáî íåâÿë³êàÿ äðý¢íàÿ ðàñë³íà ñÿìåéñòâà ðóæàêâåòíûõ ç ÿðêà-÷ûðâîíûì³, àðàíæàâûì³ ³ æî¢òûì³ ïëàäàì³' (ñêàðûñòî¢âàåööà ³ äëÿ ñòâàðýííÿ æûâîé êàëþ÷àé àãàðîäæû - ÒÑÁÌ, ò.2, ñ.57)). *Ãëîãà* (ìÿíóøêà, ïàçíåé ïðîçâ³ø÷à) - *Ãëîãà* ('ïàñåë³ø÷à ç ïðîçâ³ø÷à *Ãëîãà*') - *Ãëàãî¢ñêàÿ*. Àáî ÿê ïðýñòûæíàÿ ôîðìà àä ïðîçâ³ø÷à *Ãëîã*. ÔÏ: *ãëîã* (ðàñë³íà) - *Ãëîã* (ìÿíóøêà) - *Ãëàãî¢ñêàÿ*.

1554. **Ãëàäûø÷óê** (Àíàòîëü) - âûòâîð ç ñóô³êñàì -*÷óê/-óê* àä àíòðàïîí³ìà *Ãëàäûø, Ãëàäûøêà* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê íàçâàíàé àñîáû': *Ãëàäûø-÷óê, Ãëàäûø÷-óê*. ÔÏ: *ãëàäûø* ³ *ãëàäûøêà* ('çáàí áåç ðó÷ê³') - *Ãëàäûø* ³ *Ãëàäûøêà* (ìÿíóøêà, ïàçíåé ïðîçâ³ø÷à) - *Ãëàäûø÷óê*.

1555. **Ãëóïûø** (Àíäðýé) - ñåìàíòû÷íû âûòâîð àä àïåëÿòûâà *ãëóïûø* 'ïà¢íî÷íàÿ ìàðñêàÿ âàäàïëà¢íàÿ ïòóøêà, ïàäîáíàÿ íà ÷àéêó' (ÒÑÁÌ, ò. 2, ñ. 57).

1556. **Ãëóøûöê³** (Ëå¢) - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*ñê³/-ûöê³* àä òàïîí³ìà *Ãëóøûê³, Ãëóøà* ³ çíà÷ýííåì 'íàðîäæ³íåö, æûõàð íàçâàíàé ìÿñö³íû, ïàñåë³ø÷à': *Ãëóøûê-ñê³ - Ãëóøûöê³, Ãëóø-ûöê³ - Ãëóøûöê³*.

1557. **Ãíàòóëÿ** (Àëåã) - äðóãàñíàÿ ôîðìà, ïåðøàñíàÿ *²ãíàòóëÿ*: àä ³ìÿ *²ãíàò* (<ëàö. *Ignatius* < *ignesus* 'àãí³ñòû') - ëàñêàëüíû âàðûÿíò. Àáî àä óêð. *Ãíàò* ç ôàðìàíòàì -*óëÿ* (ïàðà¢í. *òàò-óëÿ, ìàò-óëÿ*): *Ãíàò-óëÿ - Ãíàòóëÿ*.

1558. **Ãðîíñêàÿ** (Âîëüãà) - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*ñêàÿ* àä òàïîí³ìà *Ãðîíà, Ãðîíû* ³ çíà÷ýííåì 'íàðîäæ³íêà, æûõàðêà íàçâàíàé ìÿñö³íû': *Ãðîíñêàÿ*.

1559. **Ãðûáàë¸âà** (Ëàðûñà) - âûòâîð ç ïðûíàëåæíûì ñóô³êñàì -*¸â-à* àä àíòðàïîí³ìà *Ãðûáàëü* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê (äà÷êà) íàçâàíàé àñîáû': *Ãðûáàë-¸âà*. ÔÏ: *ãðûáàëü* ('íàçâà àñîáû ïà çàíÿòêó, àá'åêò ö³ ïðàäìåò ÿêîãà íàçâàíû ¢òâàðàëüíûì ñëîâàì': *ãðûá-àëü* 'ãðûáí³ê' (Áåëàðóñêàå íàðîäíàå ñëîâàòâàðýííå, ñ.146)) - *Ãðûáàëü* (ìÿíóøêà, ïàçíåé ïðîçâ³ø÷à) - *Ãðûáàë¸âà*.

1560. **Ãðýáÿíþê** (Âåðàí³êà) - âûòâîð ç ñóô³êñàì -*þê* àä àíòðàïîí³ìà *Ãðýáåíü* ³ çíà÷ýííåì 'íàø÷àäàê (äà÷êà) íàçâàíàé àñîáû': *Ãðýáåí-þê - Ãðýáÿíþê*. ÔÏ: *ãðýáåíü* (àïåëÿòû¢ ìàå íåêàëüê³ çíà÷ýííÿ¢: 1) 'ïëàñö³íêà ç ðàäàì çóáöî¢ äëÿ ðàñ÷ýñâàííÿ âàëàñî¢ àáî çàêîëâàííÿ ³ çàìàöàâàííÿ æàíî÷àé ïðû÷îñê³'; 2) 'ïðûñòàñàâàííå òàêîé ôîðìû, øòî ¢æûâàåööà ¢ ðîçíûõ ãàë³íàõ âûòâîð÷àñö³'; 3) 'ìÿñ³ñòû íàðîñò íà ãàëàâå íåêàòîðûõ ïòóøàê'; 4) 'âåðøûíÿ ÷àãî-íåáóäçü') - *Ãðýáåíü* (ìÿíóøêà, ïîòûì ïðîçâ³ø÷à) - *Ãðýáÿíþê*.

1561. **Ãóä** (ß¢ãåí) - ñåìàíòû÷íû âûòâîð àä àïåëÿòûâà *ãóä* 'òîå, øòî ³ ãóäçåííå'. Àáî àä ë³òî¢ñê. *gudas* 'áåëàðóñ'.

1562. **Ãóæàëî¢ñêàÿ** (Àëÿêñàíäðà) - âûòâîð ç ôàðìàíòàì -*î¢ñêàÿ* àä òàïîí³ìà *Ãóæàëû* ³ çíà÷ýííåì 'íàðîäæ³íêà, æûõàðêà íàçâàíàé ìÿñö³íû, ïàñåë³ø÷à': *Ãóæàë-î¢ñêàÿ*.

(Ïðàöÿã ó íàñòóïíûì íóìàðû.)

²íòó³òûўíà - ïà÷óöö¸âàÿ ë³ðûêà Àëåíû ²ãíàöþê çàêðàíóëà ñëóõà÷îў

Òâîð÷àÿ âå÷àðûíà ïàýòê³ ³ êóëüòóðîëàãà, äàöýíòà Ïàëåñêàãà äçÿðæà¢íàãà ¢í³âåðñ³òýòà, êàíäûäàòà ô³ëàëàã³÷íûõ íàâóê Àëåíû ²ãíàöþê ç ïîñïåõàì ïðàéøëà 24 òðà¢íÿ ¢ á³áë³ÿòýöû ³ìÿ À. Ì³öêåâ³÷à ìåíñêàãà ×ûðâîíàãà êàñö¸ëà. Ãàñöÿì³ âå÷àðûíû ñòàë³ ÷ûòà÷û á³áë³ÿòýê³, ñÿáðû ÒÁÌ ³ìÿ Ô. Ñêàðûíû, íà ³ìïðýçå ïðûñóòí³÷à¢ êñ¸íäç-ïðîáàø÷ Óëàäûñëà¢ Çàâàëüíþê. Ïàñëóõàöü ë³òàðàòàðêó ïðûéøë³ Ì³õàñü Ñêîáëà, Âåðà Áóëàíäà, ßäâ³ãà Ðàé ³ ³íøûÿ âÿäîìûÿ ïàýòû.

Äîáðà âÿäîìàÿ ¢ Ï³íñêó à¢òàðêà ïðàäñòàâ³ëà ñâàþ òâîð÷àñöü ðàçàì ñà ñâà³ì³ ñòóäýíòàì³, ÿê³ÿ ÷ûòàë³ ÿå òâîðû ³ âûêîíâàë³ ñïåâû íà ÿå âåðøû.

Àëåíà Àëÿêñàíäðà¢íà ²ãíàöþê íàðàäç³ëàñÿ 23 ëþòàãà 1962 ãîäà ¢ â¸ñöû Âîñà¢öû Äðàã³÷ûíñêàãà ðà¸íà. ßíà ñêîí÷ûëà ô³ëàëàã³÷íû ôàêóëüòýò Áåðàñöåéñêàãà ïåäàãàã³÷íàãà ³íñòûòóòà ³ìÿ Ïóøê³íà. Âåðøû Àëåíû ²ãíàöþê äðóêàâàë³ñÿ ¢ ÷àñîï³ñàõ "Ïîëûìÿ", "Ìàëàäîñöü", "Ðîäíàå ñëîâà", "Í¸ìàí", "Äçåÿñëî¢", "Áÿðîçêà", ó ãàçåöå "Ë³òàðàòóðà ³ ìàñòàöòâà".

Àëåíà ²ãíàöþê ç'ÿ¢ëÿåööà à¢òàðêàé êí³ã ïàýç³³ "Íîòà "ëÿ", (2000), "Ëåòàðã³ÿ" (2006), "Áóäçå ¢ñ¸ íààäâàðîò" (2016) ³ êí³ã³ ïðîçû "Äûÿðûþø äëÿ äç³âàë³âà". ßå òâîðû âûñîêà àöýíüâàë³ Àäàì Ìàëüäç³ñ, Óëàäç³ì³ð Àðëî¢, Ëåàí³ä Ãàëóáîâ³÷, Àíàòîëü Êóäðàâåö. Áàãàòû ñâåò ôàíòàç³³, ìàñòàöêàå àä÷óâàííå ïðàñòîðó ³ ÷àñó, ýñòýòû÷íàÿ íàñû÷àíàñöü âûëó÷àþöü óäóìíóþ ë³ðûêó Àëåíû ²ãíàöþê.

- Ìàÿ ìàòóëÿ Àëÿêñàíäðà Äàðàãóø áûëà ðîäàì ç Ìåíø÷ûíû, - ðàñïàâÿäàå ñïàäàðûíÿ Àëåíà. - ßíà áûëà ãàíàðîâûì äîêòàðàì, äÿïóòàòàì Âÿðõî¢íàãà Ñàâåòà ÁÑÑÐ, óçíàãàðîäæàíà îðäýíàì Ëåí³íà. ßíà ïàáóäàâàëà áàëüí³öó ¢ Âîñà¢öàõ ó ñâîé ÷àñ. À òàòà Àëÿêñàíäð Àíäðýåâ³÷ ²ãíàöþê áû¢ ñòàðøûí¸ì ñåëüñàâåòà, âåëüì³ òàëåíàâ³òûì ÷àëàâåêàì, ñïÿâà¢, ³ãðà¢ íà ã³òàðû. Òàòà ïåðàäà¢ ìíå äàð óñïðûíÿööÿ ïàýç³³. Äàðàãîé äëÿ ìÿíå áûëà íÿíÿ Ôðóçà, ëþá³ìàÿ, ÿê äðóãàÿ ìàìà. ßíà ïðàæûëà ñòî ãàäî¢ ³ àäûõîäç³ëà ¢ òîé ñâåò ÿê ïòóøêà, íà Âÿë³êäçåíü. Ïàêë³êàë³ ñâÿòàðà íà ñïîâåäçü, ³ ÿíà ïðàæûëà ïàñëÿ ñïîâåäç³ ÿø÷ý äâà ãàäû. ßíà ïà¢ïëûâàëà íà ìîé ë¸ñ, ïàáóäæàâàëà íà çÿìë³ ìà¸ ø÷àñöå. Òàäû ¢ ìà³ì æûöö³ ç'ÿâ³¢ñÿ Àëåñü ²ëë³í, ìîé ìóæ.

Íà ìîé ë¸ñ àêàçà¢ ó¢ïëû¢ âÿäîìû ìàñòàê-ðýàë³ñò ³ ïàðòðýòûñò ²âàí ßêà¢ëåâ³÷ Ôÿö³ñà¢. Ïàä ÿãî ¢ïëûâàì ÿ ïà÷àëà ï³ñàöü âåðøû. Ó ñâà¸é äûñåðòàöû³ "Ñ³íòýç ïàýç³³ ³ æûâàï³ñó" (1992) ÿ çàéìàëàñÿ æûâàï³ñàì ó ïàýç³³: íà ¢ÿ¢íàå ïàëàòíî ïåðàíåñëà òýêñòû áåëàðóñê³õ ï³ñüìåíí³êà¢: Ó. Àðëîâà, ß. Ñ³ïàêîâà, ß. ßí³ø÷ûö, Ë. Äðàíüêî-Ìàéñþêà. Àòðûìà¢ñÿ ñ³íòýòû÷íû ìàëþíàê, äçå ï³ñüìåíí³ê ³ ÷ûòà÷ ñòàíîâÿööà ñà¢òàðàì³ äàäàòêîâàãà òâîðà. Òóò âûÿâ³¢ñÿ ãåðìåíå¢òû÷íû ³ êàíñòðóêòû¢íû ìåòàä äàñëåäàâàííÿ.

Àëåíà Àëÿêñàíäðà¢íà ²ãíàöþê

Ãàñöÿì ³ìïðýçû áû¢ ïðàäñòà¢ëåíû â³äýàô³ëüì 1999 ãîäà, ¢ ÿê³ì ïàýò ³ òýëåæóðíàë³ñò, àäç³í ç çàñíàâàëüí³êà¢ áåðàñöåéñêàé ãðàìàäñêà-êóëüòóðíàé ñÿáðûíû "Êðàé" Ì³êîëà Ïðàêàïîâ³÷ ðàçâàæà¢ ðàçàì ç Àëåíàé ²ãíàöþê ïðà âûòîê³ ÿå ïàýç³³. Äçÿêóþ÷û â³äýàô³ëüìó ÷ûòà÷àì áûëî ëÿã÷ýé àä÷óöü ÷ûòà÷àì ³ ìàã÷ûìà ðàçãëåäçåöü áûëîé ëÿã÷ýé àä÷óöü ñâåò ÿå ìàëàäîñö³. ×àñòêà âåðøࢠíàï³ñàíà íà ïàëåñê³ì äûÿëåêöå. Âÿðøûí³ ÿå òâîð÷àñö³ ¢â àéøë³ ¢ êí³ãó "Äî òåáå, ñâ³òý".

" Ìîÿ æ ìàìà, ãîëóá³öü,
Íåáà æ ò³ëüê³ ïðîÿñí³ööà,
Ðóøí³ê³ ïàøëà ñö³ðàòû,
Êàëÿ ìàëüâàâàå õàòû,
Êàëÿ ìàëüâàâàãà íåáà,
À ìÿí³ íå ìíîãà òðýáà."

Ó ïàýç³³ Àëåíû ²ãíàöþê ãó÷àöü ñâåòëûÿ õðûñö³ÿíñê³ÿ ìàòûâû. Íà ³ìïðýçå ¢çãàäâàë³ñÿ âåðøû ðîçíûõ ãàäî¢: "Ñâÿòà Ãàííû", "Òàê³, ÿê íåáà", "Áàðî÷íûÿ æàëàíí³", ïðàãó÷àë³ ðàäê³ ç ïàýìû "Âåðàíû êîö³ê". Ñïàäàðûíÿ Àëåíà ïðà÷ûòàëà âåðø, ïðûñâå÷àíû ×ûðâîíàìó êàñö¸ëó.

Ó ðýöýíç³³ íà êí³ãó Àëåíû ²ãíàöþê ó ÷àñîï³ñå "Äçåÿñëî¢" Óëàäç³ì³ð Ñ³â³öê³ àäçíà÷à¢: *"Ê³íãà âåðøࢠ"Áóäçå ¢ñ¸ íààäâàðîò" ïðàäñòà¢ëÿå íîâóþ ïàýç³þ Àëåíû ²ãíàöþê - ïà-ðàíåéøàìó ñâåòëà-òàëåíàâ³òóþ, íàñû÷àíà-òàÿìí³÷óþ ³ ìýòàíàê³ðàâàíà-ñâàáîäíóþ, àäìåòíóþ õàðàñòâîì àöòàëåííÿ ³ àöàëÿþ÷óþ ë³ðû÷íàå ñâåòà¢ñïðûìàííå".*

Íà âå÷àðûíå âûñòóï³¢ ñÿáàð Ñàþçà áåëàðóñê³õ ï³ñüìåíí³êà¢, àêòàð ô³ëàëàã³÷íûõ íàâóê, ïðàôåñàð Ì³õàñü Ñêîáëà...

Àëåñü ²âàíàâ³÷ Áåëüñê³:

- Àëåíà í³áû ïòóøêà-âÿñíÿíêà çàâ³òàëà ¢ á³áë³ÿòýêó, êàá íàëàäç³öü ñâÿòà ïàýç³³. ßå ýìàöûéíà-ïà÷óöö¸âàÿ ë³ðûêà ïåðàäàå âûñîêóþ êðàñó! ßå ïàýç³ÿ ³íòó³òû¢íàÿ, ìåäûòàòû¢íàÿ, êóëüòóðàëàã³÷íàÿ. Ïàñòû ë³ Àëåíó ²ãíàöþê ìîæíà íàçâàöü íåàðàìàíòûêàì ³ ³ìïðýñ³ÿí³ñòêàé ó ïàýç³³.

Ñòóäýíòê³ Ïàëåñêàãà äçÿðæà¢íàãà ¢í³âåðñ³òýòà âûêàíàë³ âåðøû Àëåíû ²ãíàöþê ðîçíûõ ãàäî¢: "Ïå¢í³ê ìîé çàëàòû", "Ðàäç³ìêà", "Íåñóïàêîåíàå", "Ðàçìîâà ç Ðàäç³ìàé".

Äëÿ ñâà¸é êàëåæàíê³ ïàä àêàìïàíåìåíò ã³òàðû çàñïÿâàëà áàðä Àëà Áÿëÿ¢ñêàÿ. Ìóçû÷íû ïàäàðóíàê ïàýòöû ïåðàäࢠÀëÿêñàíäð Øóêøûí, âûêàíà¢øû ðàçàì ç âûêëàä÷ûöàé ìóçûê³ Âîëüãàé Âî³íñêàé ïåñíþ Ýëâ³ñà Ïðýñë³.

Ö¸ïëûÿ ñëîâû ïðà Àëåíó ²ãíàöþê âûêàçàëà êóðàòàð á³áë³ÿòýê³ ³ìÿ À. Ì³öêåâ³÷à Ãàë³íà ²âóöü:

- ß ïðàöàâàëà ç Àëåíàé ó áûëûì Ñêàðûíà¢ñê³ì öýíòðû, äçå ÿíà áûëà ñòàðýéøûì íàâóêîâûì ñóïðàöî¢í³êàì. ßíà âåëüì³ ñö³ïëû ³ äîáðû ÷àëàâåê. ßíà - âåëüì³ ëþá³öü ïðûðîäó, ëþäçåé. ß ç çàäàâàëüíåííåì ÷ûòàëà ÿå ïåðøûÿ êí³æà÷ê³ ³ çäç³¢ëÿëàñÿ: ç ÿê³ì ÷àëàâåêàì ÿ ïðàöóþ ðàçàì! Çàðàç ÿíà - ñÿáàð Ñàþçà áåëàðóñê³õ ï³ñüìåíí³êࢠ³ àá'ÿäíî¢âàå ¢ñ³õ, õòî ëþá³öü áåëàðóñêóþ ïàýç³þ.

Òâîð÷àÿ ³ìïðýçà ïàê³íóëà ñâåòëûÿ ¢ðàæàíí³ ¢ äóøàõ íàâåäâàëüí³êࢠá³áë³ÿòýê³ ³ìÿ À. Ì³öêåâ³÷à.

Ýëà Äçâ³íñêàÿ,
ôîòà à¢òàðà.

Àëåíà ²ãíàöþê

Ðàçìîâà ç Ðàäç³ìàé

Ìàÿ Ðàäç³ìà çàõâàðýëà -
Ìî ë¸ãê³ â³ðóñ… Ö³ ñóð'¸çíà?
² áà÷ûöü íîâû äçåíü íå çàõàòöåëà…
Ìî õòî öÿáå ïàê³íó¢ - ñë¸çíà?
Êàá íå âÿðíóööà…
À ìîæà ãàðòàþ ç³ìîé
Òû çàñóìêàé íå ïàñïåëà
Ó íåøòà ëåïøàå àáóööà?
À õî÷àø ïàçâàö³ ñÿáðî¢ -
Ô³ëîñàôà¢, ðàìàíòûêà¢-ïàýòà¢…
² òû àä÷óåø ïóëüñ, çàãàäà÷ýø êðî¢…
Òû ïðûãàäàé - ÿê äîáðà áûëî ëåòàì!
ßê ðóæàì³ ïðàïàõëà ðîñû!
Òàáå äà òâàðó øî¢ê áëàê³òíû íåáà…
Àëå òû çàõâàðýëà. Âûòðû ñë¸çû!!!
À ìî Ðàäç³ìà, çàêàõàööà òàáå òðýáà?
×àìó ãàâîðûø, øòî íÿìà ¢ êàãî?
Ö³ òâîé ãåðîé, çãóá³¢øû ñâà¸ ðýõà,
Ñòà¢ áåçãàëîñû, ³ çàáû¢ñÿ ïðà áàãî¢?
Íÿ¢æî öÿáå òóãà àïàíàâàëà?
Äóõî¢íóþ ýë³òó ¢ñ¸ æ çàâ³!
Õàé âûï'å çà òâàå çäàðî¢å,
Çà ñ³ëó, äàáðàáûò ñÿì'³…
Õàé ïòóøê³ çàïÿþöü
íà áåëàðóñêàé ìîâå…

Ñòóäýíòê³ Ïàëåñêàãà ¢í³âåðñ³òýòà ÷ûòàþöü âåðøû À. ²ãíàöþê

Äûêòî¢êà ïà áåëàðóñêàé ìîâå àä "Ë³äñêàãà ï³âà"

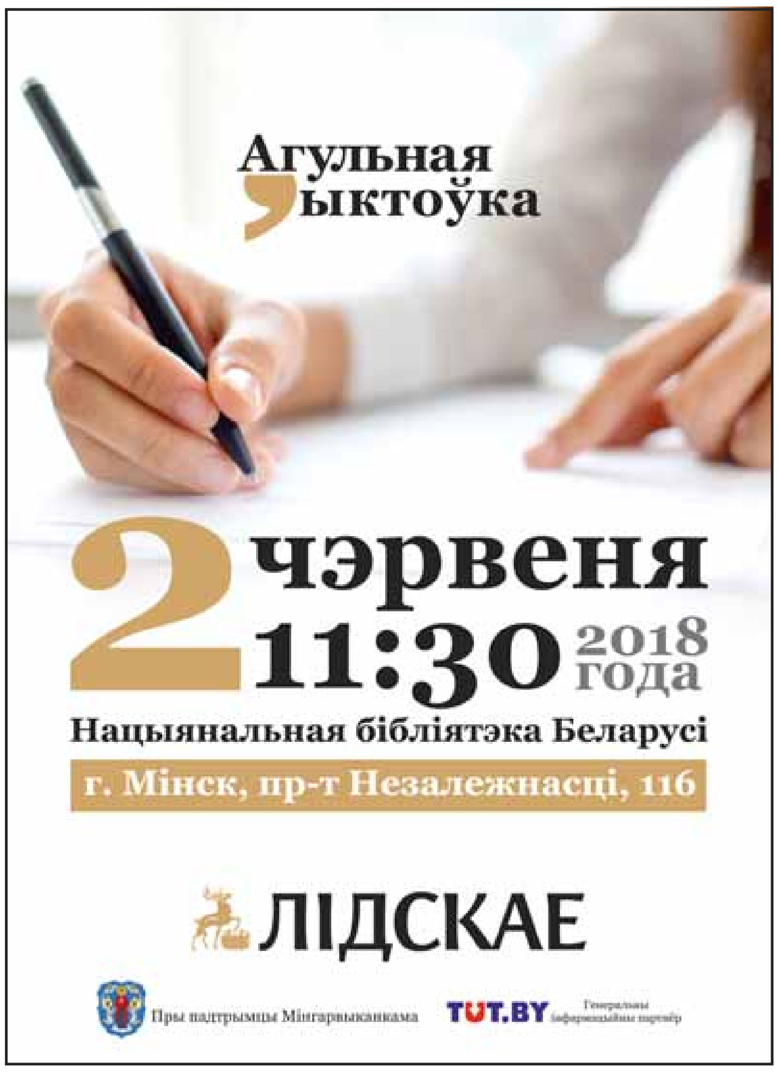

2 ÷ýðâåíÿ ¢ Ìåíñêó ¢ Íàöûÿíàëüíàé á³áë³ÿòýöû ¢ äðóã³ ðàç ïðîéäçå "Àãóëüíàÿ äûêòî¢êà". Ïðàâåðûöü ñâàþ ï³ñüìåííàñöü ³ íàï³ñàöü äûêòî¢êó ïà áåëàðóñêàé ìîâå çìîãóöü óñå àõâîòíûÿ. ²äýéíûì ìàòðàí³çàòàðàì ³ ìåäûÿïàðòíåðàì ìåðàïðûåìñòâà çíî¢ âûñòóï³ëà **ÀÀÒ "Ë³äñêàå ï³âà"**.

- "Ë³äñêàå ï³âà" ïðàöÿãâàå ïàäòðûìë³âàöü ðàçâ³ööё áåëàðóñêàé ìîâû. Ç äàïàìîãàé ãýòàãà àäóêàöûéíàãà ïðàåêòà, ÿê³ ñàáðࢠó ì³íóëûì ãîäçå áîëüø çà 170 ÷àëàâåê, ó òûì ë³êó ç ðýã³¸íà¢, ìû ³ìêíåìñÿ íàòõíÿöü ëþäçåé ïàøûðàöü óæûâàííå áåëàðóñêàé ìîâû, áà÷ûöü ÿå ïðûãàæîñöü ³ íàòõíÿööà ¸þ. Ó ãýòûì ãîäçå "Àãóëüíàÿ äûêòî¢êà" íàáûâàå ñòàòóñ íàöûÿíàëüíàé. Äëÿ ¢ñ³õ, õòî çàõî÷à ïðàâåðûöü ñâàå âåäû ïà áåëàðóñêàé ìîâå, àêðàìÿ ³íòýðíýò-òðàíñëÿöû³ áóäçå àðãàí³çàâàíà òðàíñëÿöûÿ íà Ïåðøûì êàíàëå Íàöûÿíàëüíàãà ðàäû¸, - ñêàçàëà ìåíåäæàð ïà êàðïàðàòû¢íûõ êàìóí³êàöûÿõ ÀÀÒ "Ëiäñêàå ïiâà" Íàòàëëÿ ßô³ì³íà.

Øòî òðýáà äëÿ ¢äçåëó?

1. Çàðýã³ñòðàâàööà íà ñàéöå lidskae.by.

2. Ïðûéñö³ íå ïàçíåé çà 11.30 ó Íàöûÿíàëüíóþ á³áë³ÿòýêó Áåëàðóñ³ (óâàõîä ç áîêó ðýñòàðàíà "ßâàð" (ðàíåé - "Ìåãàïîë³ñ"), 2-ã³ ïàâåðõ), ïð-ò Íåçàëåæíàñö³, 116.

3. Àëüáî ïàäêëþ÷ûööà äà Ïåðøàãà êàíàëà Íàöûÿíàëüíàãà ðàäû¸ àáî ³íòýðíýò-òðàíñëÿöû³ äîìà.

Äûêòî¢êà ïà÷íåööà ¢ 12.20 ³ ïðàöÿãíåööà äà 13:20. Òýêñò àáðàíû äà ìûñëîâà äà 400-ãîääçÿ ïåðøàãà áåëàðóñêàãà áóêâàðà. ×ûòàöü ÿãî áóäçå Ðóñÿ - cïÿâà÷êà, àêòîðêà áåëàðóñêàãà äóáëÿæó, "ãîëàñ áåëàðóñêàé ÷ûãóíê³", òðýíåðêà ïà ïàñòàíî¢öû ãîëàñó.

Ïàñëÿ äûêòî¢ê³ ¢äçåëüí³êࢠ÷àêàå ñïåöûÿëüíàÿ çîíà, äçå ìîæíà áóäçå ïàãóëÿöü ó áåëàðóñê³ÿ íàñòîëüíûÿ ãóëüí³ ³ ñôàòàãðàôàâàööà.

Ïðàöû ì³í÷àí ïðàâåðàöü ïðàôåñ³éíûÿ ô³ëîëàã³. Âûí³ê³ ñòàíóöü âÿäîìûÿ íà ïðàöÿãó 5-ö³ ðàáî÷ûõ äç¸í. Óñå ¢äçåëüí³ê³ àòðûìàþöü ïà ýëåêòðîííàé ïîøöå ñâàå âûí³ê³, à òàêñàìà ýëåêòðîííûÿ ñåðòûô³êàòû àá óäçåëå ¢ äûêòî¢öû. Àðûã³íàë òýêñòó áóäçå âûêëàäçåíû íà ñàéöå.

×àêàåì âàñ íà "Àãóëüíàé äûêòî¢öû"!

2 ÷ýðâåíÿ 2018 ãîäà -

Íàöûÿíàëüíàÿ á³áë³ÿòýêà Áåëàðóñ³ (óâàõîä ç áîêó ðýñòàðàíà "ßâàð", 2-ã³ ïàâåðõ), ïð-ò Íåçàëåæíàñö³, 116.

Ïðàãðàìà ìåðàïðûåìñòâà:

11.30 - 12.00 - ðýã³ñòðàöûÿ ¢äçåëüí³êà¢;
12.00 - 12.20 - óðà÷ûñòàå àäêðûööё;
12.20 - 13.20 - íàï³ñàííå äûêòî¢ê³.

"Àãóëüíàÿ äûêòî¢êà" íà Ë³äà÷ûíå

Íà Ë³äà÷ûíå ¢ ðàìêàõ ïàäòðûìê³ ³í³öûÿòûâû Ë³äñêàãà ï³¢çàâîäà "Àãóëüíóþ äûêòî¢êó" ïðàâîäç³öü ¨äêà¢ñêàÿ ñóïîëêà ÒÁÌ íà ñÿäç³áå "Ãàñüö³íà" ¢ â. Ïåñê³ Ë³äñêàãà ðà¸íà.

Äûêòî¢êà áóäçå ï³ñàööà ïàä ÷àñ ïåðàäà÷û Ïåðøàãà êàíàëà Íàöûÿíàëüíàãà ðàäû¸, àáî ³íòýðíýò-òðàíñëÿöû³ ¢ çàëåæíàñö³ àä ÿêàñö³ ïðû¸ìó.

Ãàòî¢íàñöü äà äûêòî¢ê³ - 12.00, 2 ÷ýðâåíÿ 2018 ã.

Íàâ³íû Ãåðìàí³³

Ñåì³íàð “M100 ìàëàäûõ å¢ðàïåéñê³õ æóðíàë³ñòà¢ (M100YEJ)”

Ñåì³íàð "M100 ìàëàäûõ å¢ðàïåéñê³õ æóðíàë³ñòà¢ Young European Journalists Workshop" (M100YEJ), ÿê³ ïðàâîäç³ööà ïðû ïàäòðûìöû Ôåäýðàëüíàãà ì³í³ñòýðñòâà çàìåæíûõ ñïðà¢ Ãåðìàí³³, ó 2018 ã. àðãàí³çóåööà ïà òýìå "Æóðíàë³ñòûêà ³ ïàë³òû÷íàÿ àäóêàöûÿ ¢ ñàöûÿëüíûõ ñåòêàõ" 10-19 âåðàñíÿ 2018 ã ó Ïàòñäàìå.

Ïàäà÷à çàÿâàê äà 12 ÷ýðâåíÿ 2018 ã.

Ó 2018 ã. ôîðóì “Ì100 ìàëàäûõ å¢ðàïåéñê³õ æóðíàë³ñòà¢” áóäçå àäáûâàööà ¢ ðàìêàõ “M100 Sanssouci Colloquiums” ³ ðîá³öü ìàã÷ûìûì äëÿ æóðíàë³ñòêàé ìîëàäç³ ³íòýíñ³¢íû òðýéí³íã ³ ïðàìûÿ êàíòàêòû ç âÿäó÷ûì³ ìåäûéíûì³ ñïåöûÿë³ñòàì³ ç óñ¸é Å¢ðîïû. Ìàéñòàð-êëàñ íàê³ðàâàíû íà ìàëàäûõ æóðíàë³ñòà¢ ³ ìàëàäûõ ðýäàêòàðà¢ âà ¢çðîñòå ïàì³æ 18 ³ 26 ãàäàì³ ç óñ¸é Å¢ðîïû, êðà³í Óñõîäíÿãà ïàðòí¸ðñòâà ³ Ðàñ³³. Àêðàìÿ ïåðàäà÷û ïðàêòû÷íûõ ³ òýàðýòû÷íûõ íàâûêà¢ æóðíàë³ñòñêàé ïðàöû äàñÿãàåööà ñóâÿçü ïàì³æ óäçåëüí³êàì³. Ìàéñòàð-êëàñ âÿäçåööà ïà-àíãåëüñêó. Ó êàíöû ìàëàäûÿ æóðíàë³ñòû ïðûìóöü óäçåë ó Ì³æíàðîäíàé ìåäûÿ-êàíôåðýíöû³ “M100 Sanssouci Colloquium” ó Ïàòñäàìå, ÿêàÿ çá³ðàå âÿäó÷ûõ ðýäàêòàðà¢, êàìåíòàòàðà¢ ³ ¢ëàäàëüí³êà¢ ìåäûéíûõ ðýñóðñà¢, à òàêñàìà ãðàìàäñê³õ äçåÿ÷à¢, êàá âûçíà÷ûöü ðîëþ ³ ¢ïëû¢ ÑÌ² ó ì³æíàðîäíûõ ïàäçåÿõ ³ âûñóï³öü çà äýìàêðàòûþ, ñâàáîäó ñëîâà ³ äðóêó.

Ó ãýòûì ãîäçå ìàëàäûÿ æóðíàë³ñòû àòðûìàþöü ìàéñòàð-êëàñû ïà òýìå "Æóðíàë³ñòûêà ³ ïàë³òû÷íàÿ àäóêàöûÿ ¢ ñàöûÿëüíûõ ñåòêàõ". Ñòàíà¢ëåííå ïàë³òû÷íàãà ìåðêàâàííÿ àäáûâàåööà ¢ñ¸ ÷àñöåé ó ñàöûÿëüíûõ ñåòêàõ. Ç ðàçâ³öö¸ì ë³÷áàâûõ ÑÌ² ïàë³òû÷íûÿ äýáàòû ¢ñ¸ áîëüø ïåðàâîäçÿööà ¢ àíëàéí-ïðàñòîðû ÷àñòêîâà: ó Facebook, Twitter, YouTube & Co. Äëÿ òàãî, êàá äàéñö³ äà ìàëàäûõ ëþäçåé ç ïàë³òû÷íûì³ ïðàïàíîâàì³, âåëüì³ âàæíà äçåéí³÷àöü ó ñàöûÿëüíûõ ñåòêàõ. Àëå ÿê ïàñïÿõîâà äàéñö³ äà ìîëàäç³? ßê äàïîìîãóöü àäóêàöûéíûÿ ïðàïàíîâû äà à¢äûòîðû³? ×àñòà âûðàøàå ãëûá³íÿ (àõîïëåíàñöü) ³ ïàñïÿõîâàñöü àäóêàöûéíûõ ôàðìàòà¢. Òàìó êîëüêàñöü áàáíåíòà¢, ÿê³õ ïðûâÿçâàþöü þòóáåðû ³ ³íôëþåíñåðû, ìîãóöü ïàäøòóðõîóöü ³äý³ äëÿ ïàë³òû÷íàé ïðàöû ç ìîëàäçþ.

Ìàéñòàð-êëàñ "Æóðíàë³ñòûêà ³ ïàë³òû÷íàÿ àäóêàöûÿ ¢ ñàöûÿëüíûõ ñåòêàõ" âÿäçåööà ¢ ôàðìàöå âýá-â³äýà, ñàöûÿëüíûõ ñåòêà¢ ³ ïàë³òû÷íàé àäóêàöû³ ç ìýòàé ïàäøòóðõîóöü ïðàåêòû ïàë³òû÷íàé àäóêàöû³ ó ñàöûÿëüíûõ ñåòêàõ ó Ãåðìàí³³, Å¢ðîïå ³ êðà³íàõ Óñõîäíÿãà ïàðòí¸ðñòâà. Ìàéñòàð-êëàñ ïàâ³íåí ñïàáðàöü àñíî¢íûõ óäçåëüí³êà¢ ç àáëàñöåé æóðíàë³ñòûê³, ïàë³òû÷íàé àäóêàöû³, ñàöûÿëüíûõ ñåòêà¢ ³ ³íòýðíýòà³àÿà. Ìàéñòàð-êëàñ ïðàäñòà¢ëÿå àêòóàëüíûÿ ïðàåêòû ³ ðàñïðàöî¢ê³, ðîá³öü ìàæë³âàé ì³æíàðîäíóþ ³ ì³æäûñöûïë³íàðíóþ ñóâÿçü óäçåëüí³êà¢ ³ óäçåëüí³ö ³ ïðàïàíóå ìàæë³âàñöü êðýàòû¢íàãà ðàçâ³ööÿ ïðàåêòà.

Óìîâû ¢äçåëó:

Ìàëàäûÿ æóðíàë³ñòàì âà ¢çðîñöå 18-26 ãîä ç Å¢ðîïû, êðà³í Óñõîäíÿãà ïàðòí¸ðñòâà (Óêðà³íà, Ìàëäîâà, Ãðóç³ÿ, Áåëàðóñü, Àðìåí³ÿ ³ Àçåðáàéäæàí) ³ ç Ðàñ³³ ïðàïàíóåööà äàñûëàöü íàì ñâàå çàÿ¢ê³ íà àíãåëüñêàé ìîâå.

Êàë³ ëàñêà äàñûëàéöå àáãðóíòàâàíûÿ çàÿ¢ê³ ç ýñý, á³ÿãðàô³ÿé ³ ìàòûâàöûéíûì ë³ñòîì.

Ìû áû õàöåë³ àòðûìàöü ó Âàøûì ýññý àäêàçû íà íàñòóïíûÿ ïûòàíí³ (6000 òûñÿ÷ çíàêà¢ ç ïðàáåëàì³):

Shortly define the term "political education work in the social web". Describe the possibilities and limitations of political education in your country using a concrete case (you can implement your own professional experience in the text) and present some of your own ideas for a political education project that you consider relevant.

Âûáðàííûÿ ñïàäàðîæíû áóäçåöü çàïðîøàíû íà ñêàéï-³íòýðâ’þ. Âûäàòê³ íà õàð÷àâàííå, ïðàæûâàííå ³ ïðàåçä áóäçåöü àïëà÷àíû.

Êàë³ ëàñêà äàñûëàéöå âàøû çàÿ¢ê³ äà 12 ÷ýðâåíÿ 2108, 24 ãàäç³í (ïî¢íà÷û) íà ³ìÿ Sophia Wellek, s.wellek@m100potsdam.org

M100YEJ - ãýòà ³í³öû-ÿòûâà ãîðàäà Ïàòñäàì ³ àá'ÿäíàííÿ Potsdam Media International e.V. Ô³íàíñóåööà ì³í³ñòýðñòâàì çàìåæíûõ ñïðà¢ ³ National Endowment for Democracy ³ àäáûâàåööà ¢ êààïåðàöû³ ç European Youth Press ³ MIZ Babelsberg.

pt.de.

Ì³æíàðîäíû ôåñòûâàëü "Ïàëàíýç-2018" ó Ñëîí³ìå

Ó ñóáîòó, 26 òðà¢íÿ, ó Ñëîí³ìå ïðàéøî¢ òðàäûöûéíû ì³æíàðîäíû ôåñòûâàëü "Ïàëàíýç-2018". Ó ³ì óçÿë³ ¢äçåë ìóçû÷íûÿ ³ òàíöàâàëüíûÿ êàëåêòûâû ç ðîçíûõ ãàðàäî¢ Áåëàðóñ³, à òàêñàìà êàëåêòûâû ç Ïîëüø÷û ³ Ë³òâû. Ñâîé ñòàðò ôåñòûâàëü óçÿ¢ íà íàáÿðýæíàé êàíàëà Àã³íñêàãà. À ïîòûì óñå ¢äçåëüí³ê³ ñàÿòà ïðàéøë³ ïà Îïåðíàé âóë³öû ³ öýíòðàëüíûõ âóë³öàõ Ñëîí³ìà äà ìÿñöîâàãà Öýíòðà êóëüòóðû, äçå àäáûëàñÿ êîíêóðñíàÿ

çíàêàì³òàãà ïàëàíýçà "Ðàçâ³òàííå ç ðàäç³ìàé". Ó ãîðàäçå ïðàæûâà¢ ÿãîíû ñâàÿê Ì³õàë Êàç³ì³ð Àã³íñê³. Äàðý÷û, ¸í æà ³ ñòàðàëüí³ê ïîìí³êà ã³äðàòýõí³ê³ XVIII ñòàãîäçÿ - êàíàëà Àã³íñêàãà. Ïîáà÷ ç êàíàëàì Àã³íñê³ ¢ 1775 ãîäçå ïàáóäàâà¢ ³ ñëàâóòû íà ¢ñþ Å¢ðîïó òýàòð, äëÿ ïàñòàíîâàê ÿêîãà ñàì æà ãåòìàí ñêëàäà¢ ìóçûêó. Ñ¸ííÿ ïðà Àã³íñêàãà ¢ Ñëîí³ìå íàãàäâàå ³ êàíàë, ³ âóë³öà ¢ ÿãî ãîíàð, ³ íåêàëüê³ áóäûíêà¢ òîé ýïîõ³, à òàêñàìà ìåìàðûÿëüíàÿ øûëüäà íà áóäûíêó Ñëîí³ìñêàãà äðàìàòû÷íàãà òýàòðà.

ïðàãðàìà.

Ìåñöà ôåñòûâàëþ âûáðàíà áûëî íåâûïàäêîâà. Ìåíàâ³òà ¢ Ñëîí³ìå ïðàéøëî äçÿö³íñòâà êàìïàç³òàðà Ì³õà³ëà Êëåàôàñà Àã³íñêàãà, à¢òàðà

Àêñàíà Øïàê,
Áåëàðóñêàå Ðàäûё Ðàöûÿ,
Ñëîí³ì. Ôîòà à¢òàðà.

Ðàìàí ãîäà

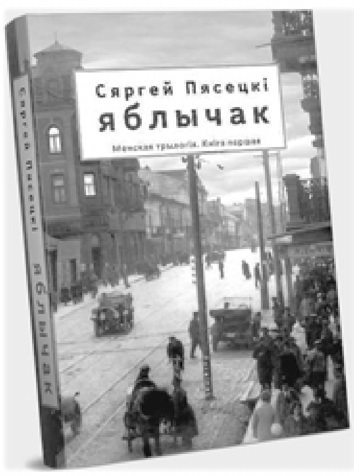

Ïàðà³ë³ íàáûöü ðàìàí Ñÿðãåÿ Ïÿñåöêàãà "ßáëû÷àê", øòî ÿ ³ çðàá³¢. Ãýòà ïåðøû ðàìàí ç "Ìåíñêàé òðûëîã³³" ï³ñüìåíí³êà, ÿê³ ç'ÿ¢ëÿ¢ñÿ ñëûííûì áåëàðóñê³ì ïîëüñêàìî¢íûì ïðàçà³êàì. À¢òàð ç ¢ëàñí³âàé ÿìó êàëàðûòíàñöþ ðàñïàâÿäàå ïðà çàêðûòàå, ïî¢íàå òàÿìí³ö¢, çëàäçåéñêàå àñÿðîäçå ã. Ìåíñêà ïà÷àòêó ÕÕ ñòàãîäçÿ.

Äçåÿííå ðàìàíà ðàçãîðòâàåööà ðàííÿé âÿñíîþ 1918 ãîäà, êàë³ Ïåðøàÿ ñóñâåòíàÿ âàéíà ïåðà¢òâàðûëà ã. Ìåíñê ó ïðûôðàíòàâû ãîðàä, êóäû ç ¢ñ³õ êàíöî¢ Å¢ðîïû ³ áûëîé Ðàñ³éñêàé ³ìïåðû³ ç íàäçåÿé õóòêàãà çàðîáêó ñöÿã-íóë³ñÿ çëîäçå³ ïðàñòûòóòê³ ³ ìàõëÿðû... Ðàìàí, ÿê³ ñïàëó÷àå ãóìàð ³ òðàã³çì, àï³ñâàå çëàäçåéñòâû ³ ¢íóòðàíû ñâåò çëà÷ûíöà¢, çàõàïëÿå ç ïåðøûõ ñòàðîíàê, òðûìàþ÷û ¢ íàïðóæàíí³ äà àïîøíÿãà ñêàçà! Ó àôàðìëåíí³ âîêëàäê³ âûêàðûñòàíà äûçàéíåðñêàÿ ïàøòî¢êà ç ñåðû³ "Ïðûâ³òàííå ç Ìåíñêà" âÿäîìàãà ìàéñòðà Óëàäç³ì³ðà Öýñëåðà. Ðýäàêòàðêàé ç'ÿ¢ëÿåööà Ìàðûíà Êàçëî¢ñêàÿ, à êàðýêòàðêàé Íàñòàññÿ Ìàöÿø. Ë³òàðàòóðíà - ìàñòàöêàå âûäàííå äàçâîëåíà ÷ûòàöü àñîáàì ñòàðýéøûì çà 16 ãàäî¢. Ç ïîëüñêàé ìîâû ðàìàí "ßáëû÷àê" ïåðàêëà¢ Â³êòàð Øóêåëîâ³÷. ¨í âûäàäçåíû äçÿêóþ÷û äàïàìîçå Ïîëüñêàãà ³íñòûòóòà ¢ Ìåíñêó äà ¢ñòàíîâå "Ëîãâ³íà¢".

Çðàìàíàì ìîæíà àçíàì³ööà íà ñÿäç³áå ÒÁÌ ¢ Ìåíñêó. Àñàá³ñòà ÿ ïðà÷ûòà¢ ðàìàí çà àäç³í äçåíü.

Ñïàäçÿþñÿ øòî ðàìàí "ßáëû÷àê" çíîéäçå ñâàéãî ÷ûòà÷à ³ áóäçå àäíîé ç ëåïøûõ êí³ã âûäàäçåíûõ ó 2018 ãîäçå!

Àëÿêñåé Øàëàõî¢ñê³,
ã³ñòîðûê êóëüòóðû,
æóðíàë³ñò-ôðûëàíñåð.

Ë³ãñêàÿ àáóòêîâàÿ ôàáðûêà âûïóñö³ëà áåëà-÷ûðâîíà-áåëûÿ êåäû c ãåðáàì ÂÊË

Ãýòà êàëàáàðàöûÿ ç áðýíäàì **LSTR Adziennie.**

- Ãýòà íå æàðò, óñ¸ ñóð’¸çíà: ó íàñ ïà¢íàâàðòàñíû êîëàá ç Ë³ãñêàé àáóòêîâàé ôàáðûêàé, - íàï³ñàë³ ¢ ³íñòàãðàìå ïðàäñòà¢í³ê³ áðýíäó **LSTR Adziennie**, ÿê³ ñïåöûÿë³çóåööà íà àäçåíí³ ç íàöûÿíàëüíûì êàëàðûòàì.

Íà ôàáðûöû âûïóñö³ë³ ëåãåíäàðíûå êåäû ËÌ-17, ÿê³ÿ ¢ Áåëàðóñ³ ë³÷àööà êëàñ³êàé.

Êàøòóå íîâàÿ ìàäýëü 45 ðóáë¸¢.

Ïàë³íà ÏÀÑÒÀÐÍÀÊ.
lida-info.

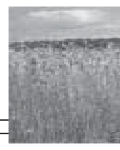

Äà 155-ãîäçÿ ïà¢ñòàííÿ 1863 ã.

Àïàëîí³ÿ ç Äàëå¢ñê³õ Ñåðàêî¢ñêàÿ

Óñïàì³íû

(Ïðàöÿã. Ïà÷àòàê ó ïàïÿðýäí³õ íóìàðàõ.)

Àäíàê, ïåðø çà¢ñ¸ Ñåðàêî¢ñêàÿ âûñòóïàå ¢ ðîë³ àõî¢í³öû ïàìÿö³ ïðà ãåðà³çì ÷àëüöî¢ ñâà¸é ñÿì'³. Ï³øà ç ïàôàñàì. Òýêñò ìîìàíòàì³ ìàå àã³ÿãðàô³÷íû õàðàêòàð. Óñïàì³íàì³ áóäóå ñâà³ì áë³çê³ì ïîìí³ê. Ìàëþå ïîñòàö³ âåë³÷íûÿ, áÿçìåæíà àääàíûÿ Áàöüêà¢ø÷ûíå, áåñêàðûñíûÿ, áåçäàêîðíàé ïà÷ö³âàñö³ ãàòî¢íàñö³ äà ñàìàõâÿðíàñö³ ¢ êîæíàé ñ³òóàöû³. Ïàêóòí³öòâà ³ ñìåðöü íå òîëüê³ ïàâîëå âîïîë³ñó Ñåðàêî¢ñêàé, íå òîëüê³ ¢ë³÷àíû ¢ ³õíÿé äçåéíàñö³, àëå ïðîñòà ïàæàäàíûÿ. ßíà ñàìà ç'ÿ¢ëÿåööà áûööàì ñòâàðýííåì ðàìàíòû÷íàãà ¢ÿ¢ëåíÿ. ²ãðàå ñâàþ ðîëþ äà êàíöà, çà íàéâÿë³êøû ñêàðá ïðûçíàþ÷û ì³íóëàå ñâàå ñÿì'³, çëó÷àíàå ç ë¸ñàì Ïîëüø÷û.

Ñåðàêî¢ñêàÿ ïàêàçâàå ñâà³õ áðàòî¢ ³ ìóæà, ÿê ïðààâàäûðî¢ êàíñï³ðàöûéíàé äçåéíàñö³ ³ ïà¢ñòàííÿ íà Ë³òâå. Ïîáà÷ ç òûì íàçûâàå ñïîò³ êàíñï³ðàòàðà¢, ïà¢ñòàíöà¢, ññûëüíûõ, ÿê³ÿ, øòî â³äàöü àñàáë³âà ¢ á³ÿãðàôàõ, äàþöü ñâåä÷àíí³ ñàìààääàíàñö³ ³ ïðûíåñåíàé àõâÿðû, ÿê³ì ³ áûë³ ñìåðöü, êàëåöòâà, âûñûëêà, òðàòà ìà¸ìàñö³, çíÿâîëåííå, ýì³ãðàöûÿ.

Ã³ñòîðûþ ñòóäçåíüñêàãà ïà¢ñòàííÿ ðàñïàâÿäàþöü, øòî çðàçóìåëà, ïåðø çà¢ñ¸ ìóæ÷ûíû. Íå øìàò äç¸ííí³êà¢ íàï³ñàíûõ æàí÷ûíàì³, õîöü ³õíÿ ¢äçåë ³ ðîëÿ ¢ òûõ ïàäçåÿõ áÿñïðý÷íàÿ[47].

Êàë³ ðûñàé æàíî÷àé ìåìóàðûñòûê³ ìåëà áûöü äàì³íàöûÿ ìàòûâà¢ ýìàöûÿíàëüíûõ, øòîäç¸ííûõ ³ ñÿìåéíûõ, òî ãýòûÿ çàï³ñê³ òàê³õ óìîâà¢ íå âûêîíâàþöü. Òàêñàìà ìàö³ ñ¸ñòðû âûñòóïàþöü òîëüê³ íà ñòîëüê³, íàêîëüê³ çâÿçàíû ç ãàëî¢íû³ ãåðîÿì³ àïàâÿäàííÿ-ìóæ÷ûíàì³. ¨ñöü ãýòà, íàïý¢íà, ýôåêò ñâÿäîìàãà âûáàðó, çâÿçàíàãà ç âûçíà÷àíàé ñàáå ìýòàé ï³ñàííÿ, àëå ìîæà òàêñàìà âûí³êàöü ç äàñâåä÷àííÿ Ñåðàêî¢ñêàé, àòà÷àíàé ç ìàëàäîñö³ ãåðîÿì³, ó ñâÿòëå äçåéíàñö³ ÿê³õ ÿå øòîäç¸ííàå æûööå ìàãëî ïàäàâàööà ìàëàçíà÷íûì. Íÿãëåäçÿ÷û íà ãýòà ÷ûòà÷ äàâåäâàåööà ñ¸-òîå ³ ïðà ö³õ³õ ãåðà³íü ïà¢ñòàííÿ ³ ïðà öàëêàì íåâÿäîìû ¢ ë³òàðàòóðû ¢äçåë æàí÷ûí ó äçåéíàñö³ Áðàòíÿãà çâÿçó.

Çàï³ñê³ Ñåðàêî¢ñêàé íå ìåë³ ø÷àñöÿ ¢ âûäà¢öî¢. Óëàäç³ñëà¢ Çàãîðñê³ ïàðûõòàâà¢ òýêñò äà äðóêó, ïðàöó ñêîí÷û¢ ó æí³¢í³ 1926 ã.[48] Ïðà¢äàïàäîáíà ñìåðöü ó 1927 ã. ñïðû÷ûí³ëàñÿ äà òàãî, øòî ³õ íå âûäàë³. ßê êàøòî¢íóþ êðûí³öó àöàí³¢ óñïàì³íû ðýäàêòàð ñåðû³: "Ñòóäçåíüñêàå ïà¢ñòàííå. Ìàòýðûÿëû ³ äàêóìåíòû"[49]. Àá íåàáõîäíàñö³ âûäàííÿ çàï³ñàê ï³ñàëà Ìàðûÿ ßí¸í ó ëåêöû³ ïðà Ñåðàêî¢ñêàãà[50]. Ôðàãìåíòû ë³ñòî¢ øûðîêà öûòàâà¢ ó ñâà³ì àðòûêóëå Á³êóë³÷[51].

Àìàëü ñòî ãàäî¢ òýêñò Ñåðàêî¢ñêàé ïðàëÿæà¢ ó ðóêàï³ñå, àëå ÷ûòà¢ñÿ ã³ñòîðûêàì³. Ïåðàä âàéíîé à¢òàðàôàì êàðûñòà¢ñÿ äàñëåä÷ûê çìîâû áðàòî¢ Äàëå¢ñê³õ ³ ¢äçåëó æàí÷ûí ó ñòóäçåíüñêàì ïà¢ñòàíí³ Ãàííà Áóéâ³ä ³ Ìàðûÿ Áðóõíàëüñêàÿ[52], à òàêñàìà à¢òàð æûööÿïàì³ñíàÿ¢ Äàëå¢ñê³õ äëÿ Ïîëüñêàãà á³ÿãðàô³÷íàãà ñëî¢í³êà - Ñòàí³ñëà¢ Êàñöÿëêî¢ñê³. Ïàñëÿ âàéíû íà çàï³ñê³ Ñåðàêî¢ñêàé ñïàñûëàë³ñÿ ë³òî¢ñê³ÿ, ïîëüñê³ÿ ³ ðàñåéñê³ÿ äàñëåä÷ûê³ êàíñï³ðàöûéíàé äçåéíàñö³ Äàëå¢ñê³õ ³ á³¸ãðàôû Çûãìóíòà Ñåðàêî¢ñêàãà, ó ò.ë. Â³òà¢òàñ Ìýðê³ñ, Äàâ³ä Ôàéíãà¢ö, Àíàòîëü Ñì³ðíî¢ ³ Á³êóë³÷[53]. Àäíàê, ñïàñûëàþ÷ûñÿ íà çàï³ñê³ Ñåðàêî¢ñêàé, êàðûñòàë³ñÿ ç ðîçíûõ ïåðàêàçà¢, íå çà¢ñ¸äû ³íôàðìóþ÷û ïðà òîå ³ íå çäàþ÷û ñàáå ñïðàâû ç ðîçí³öû ïàì³æ ³ì³.

Ó õîäçå ïàäðûõòî¢ê³ ãýòàé ðýäàêöû³ ¢ñïàì³íà¢ çíîéäçåíû ô³êñàâàíû, ïîáà÷ ç à¢òîãðàôàì Ñåðàêî¢ñêàé, øýñöü ³íøûõ ÿãî ïåðàêàçà¢. Ìàåì ïðû ãýòûì à¢òîãðàô, ïåðàäàäçåíû Çàãîðñêàìó (Ë³òî¢ñê³ äçÿðæà¢íû ã³ñòàðû÷íû àðõ³¢ ó Â³ëüí³)[54] ³ êîï³þ ¢ñÿãî àáî ÷àñòê³ â³ëåíñêàãà à¢òîãðàôà, óñå íàï³ñàíûÿ ³íøàé, íå Ñåðàêî¢ñêàé, ðóêîé:

- "Çàï³ñê³ Àïàëîí³³ Ñåðàêî¢ñêàé 22" (Á³áë³ÿòýêà ¢í³âåðñ³òýòà ¢ Âàðøàâå)[55], ãýòà êîï³ÿ ðàçäçåëà: "Ïðà ñÿì'þ Äàëå¢ñê³õ";
- "Êðàòêèå çàìåòêè ïî ïîâîäó ðàñïîðÿæåíèé, èçäàííûõ öåíòðàëüíûìè îðãàíàìè âîññòàíèÿ â Âàðøàâå, äëÿ ðóêîâîäñòâà âîññòàíèåì â Ëèòâå â 1863 ãîäó - âîñïîìèíàíèÿ" (ÐÃÁ â Ìîñêâå)[56], ãýòà íÿïî¢íàÿ êîï³ÿ "Íàòàòàê ç 1863 ã. ³ íåêàëüê³ ðàñïàðàäæýííÿ¢ Êàðàëå¢ñòâà Ïîëüñêàãà ³ Ë³òâû";
- "Çàï³ñê³ Ñåðàêî¢ñêàé" (ìóçåé ë³òàðàòóðû ³ìÿ À. Ì³öêåâ³÷à ¢ Âàðøàâå)[57]; ãýòà êîï³ÿ ¢ñÿãî à¢òîãðàôà, ïàäðûõòàâàíàÿ äà âûäàííÿ;
- "Çàï³ñê³ Ñåðàêî¢ñêàé", (Ìóçåé ë³òàðàòóðû ³ìÿ À. Ì³öêåâ³÷à ¢ Âàðøàâå)[58], ãýòà âûäàâåöêàÿ (ðýäàêòàðñêàÿ) êîï³ÿ íà ïàäñòàâå â³ëåíñêàãà à¢òîãðàôà;
- "Ïðà ñÿì'þ Äàëå¢ñê³õ" ("Êóð'åð Â³ëåíñê³")[59]; ãýòà ôðàãìåíò óñïàì³íà¢ íà ïàäñòàâå òýêñòó (êîï³³), ÿê³ áû¢ ó 1929 ã. âà ¢ëàñíàñö³ Ìàðû³ Àðäûíã³, ïëÿìÿíí³öû Àïàëîí³³ Ñåðàêî¢ñêàé, äà÷ê³ Ôðàíö³øêà.

Àêðàìÿ òàãî ¸ñöü ÿø÷ý àäç³í òýêñò óñïàì³íà¢ ïðà Ñåðàêî¢ñêàãà, ÿê³, íàïý¢íà, íå áû¢ ïåðàäàäçåíû Çàãîðñêàìó, áî íÿìà ÿãî ¢ Â³ëåíñê³ì ðóêàï³ñå. ¨ñöü ãýòà íàï³ñàíàÿ ðóêîé Ñåðàêî¢ñêàé íåêàëüê³ñòàðîíêàâàÿ "Ðýëÿöûÿ àá àðãàí³çàöû³ ïà¢ñòàíöê³õ óëàäà¢ íà Ë³òâå ¢ 1862-1863 ãàäàõ ³ àá äçåéíàñö³ Çûãìóíòà Ñåðàêî¢ñêàãà", áóäó÷û äàïà¢íåííåì "Êàðîòê³õ íàòàòàê ç 1863 ã.". À¢òîãðàô çíàõîäç³ööà ¢ Íàöûÿíàëüíàé á³áë³ÿòýöû, áû¢ âûäàäçåíû ¢ 1984 ã. ó âûäàâåöêàé ñåðû³, ïðûñâå÷àíàé Ñòóäçåíüñêàìó ïà¢ñòàííþ[60], ìû àáì³íàåì ÿãî ¢ ãýòàé ðýäàêöû³.

Ëîñ êîï³é, ÿê³ÿ çíàõîäçÿööà ¢ Âàðøàâå ³ ¢ Ìàñêâå íå áûë³ äà êàíöà âûñâåòëåíû. Íà ïàäñòàâå ïàðà¢íàííÿ òýêñòà¢ íåëüãà êàòýãàðû÷íà ñêàçàöü, êàë³ ¢çí³êë³ ³ õòî ³õ çðàá³¢. Çàï³ñê³, ÿê³ÿ çàõî¢âàþööà ¢ ÁÂÓ òðàï³ë³ òóäû ¢ 1956 ã. ó âûí³êó ïàêóïê³, áûöü ìîæà àä íàø÷àäêà¢ Êàðàëÿ àáî Þëüÿíà Åí³êå (ðàçàì ç äâóìà ë³ñòàì³ Ñåðàêî¢ñêàé äà Êàðàëÿ), à ìîæà àä íàø÷àäêà¢ Ôðàíö³øêà Äàëå¢ñêàãà. ßãî äà÷êà Ìàðûÿ Àðäýíãà áûëà ¢ëàñí³öàé ¢ñïàì³íà¢ Ñåðàêî¢ñêàé, íàïý¢íà ÷àñòê³, ÿêàÿ äàòû÷ûëà áðàòî¢ Äàëå¢ñê³õ, àïóáë³êàâàíàé ó "Êóð'åðû Â³ëåíñê³ì". Ïàðà¢íàííå àáîäâóõ òýêñòà¢ íå äàå àäíàçíà÷íàãà àäêàçó íà ïûòàííå ïà ïðû÷ûíå ðýäàêöûéíûõ çìåíà¢. Ïðà¢äàïàäîáíà, êîï³ÿ ¢çí³êëà ¢ êîëå ñÿì'³.

Ìàñêî¢ñêàÿ êîï³ÿ íå ¸ñöü êîï³ÿé öýëûõ "Êàðîòê³õ íàòàòàê ç 1863 ã.", ÿê äàãýòóëü ïðûçíàâàëàñÿ[61]. Çàã³íóëà ñÿðýäíÿÿ ÷àñòêà ðóêàï³ñó.

Ó Àääçåë ðóêàï³ñà¢ ÐÃÁ òðàï³ëà 23 ñàêàâ³êà 1953 ã. ç òàìòýéøàãà Àääçåëà ðýäê³õ êí³ã, äçå ¢ ñâàþ ÷àðãó àêàçàëàñÿ ç íåéê³ì êí³ãàçáîðàì. Ïàðà¢íàííå ÿå ç à¢òîãðàôàì ïàêàçâàå øìàò ðîçí³ö, àäíû ìàþöü õàðàêòàð ìî¢íû, ³íøûÿ ãýòà øìàò àïóø÷àíûõ ôðàãìåíòà¢ ³ øìàò äàïà¢íåííÿ¢. Íåõòà, íàïý¢íà, ç êîëà áûëûõ ïà¢ñòàíöà¢ óìÿøà¢ñÿ ¢ òýêñò, äàë¸êà âûõîäçÿ÷û çà ìåæû òàãî, øòî ìîæíà áûëî á íàçâàöü ðýäàãàâàííåì. Òàìó ¢ ïý¢íûì ñýíñå ¢ñïàì³íû Ñåðàêî¢ñêàé ìàþöü íåêàëüê³ à¢òàðà¢.

Ïà¢ñòàëà çà òûì ïûòàííå, ö³ ¢ë³÷âàöü êîï³³ ¢ öÿïåðàøíÿé ðýäàêöû³ ³ ¢ ÿê³ì àá'¸ìå. Ïàäà÷à ðîçí³ö (à òàêñàìà çìåí) ìîãëà áûöü êàøòî¢íàé äëÿ ñïåöûÿë³ñòà, à òàêñàìà äëÿ òàãî, êàãî ö³êàâÿöü êàíêðýòíûÿ ôàêòû ³ àöýíê³, ÿê³ òàãî, õòî êàíöýíòðóåööà íà ñôåðû ñâÿäîìàñö³. Êîæíàÿ ç êîï³é, àñàáë³âà ìàñêî¢ñêàÿ óêëþ÷àå íîâûÿ ýëåìåíòû. Çà ¢ë³ê êîï³é ãàâàðûöü òàêñàìà ôàêò ³õíÿãà ôóíêöûÿâàííÿ ¢ íàâóêîâûì àáàðîöå. Òàìó öÿïåðàøíÿÿ ðýäàêöûÿ ¢ë³÷âàå êîï³³ ÁÂÓ ³ ìàñêî¢ñêóþ, õîöü íà ðîçíûõ ïðàâàõ (àáãàâîðâàþöü ãýòà ðýäàêòàðñê³ÿ çà¢âàã³).

Óõîäçå ðàáîòû íàä ïàäðûõòî¢êàé ðýäàêöû³ áûë³ çíîéäçåíû ÿø÷ý äçâà ïåðàêàçû ¢ñïàì³íà¢, ÿê³ÿ çíàõîäçÿööà ¢ Ìóçå³ ë³òàðàòóðû ³ìÿ Àäàìà Ì³öêåâ³÷à ¢ Âàðøàâå. Áûë³ ¢ 1971 ã. íàáûòû (õîöü íå ìàþöü ñóâÿç³ ç ïðîô³ëåì äçåéíàñö³ ìóçåÿ) ïðû àêàç³³ ïàêóïê³ ë³ñòî¢ Ýë³çû Àæýøê³, àä äà÷ê³ Óëàäç³ñëàâà Çàãîðñêàãà, Ãàë³íû Ñòóëüã³íñêàé. Ãýòà äâà àñîáí³ê³ (òðîõ³ àäðîçíûÿ) àïðàöàâàíàãà äà âûäàííÿ â³ëåíñêàãà à¢òîãðàôà.

Çàï³ñê³, ïàäðûõòàâàíûÿ Çàãîðñê³ì óòðûìî¢âàþöü âåëüì³ øìàò ðýäàêöûéíûõ ³ ñòûë³ñòû÷íûõ ïàïðàâàê (ïåðàñòàíî¢êà ñëî¢, çâàðîòû, àáçàöû, äàï³ñê³ ³ àïóø÷ýíí³, ïàäçåë íà ìåíøûÿ ðàçäçåëû, ïàñòà¢ëåíû çàãàëî¢ê³ ³ çðîáëåíû çìåñò). Ïðû ÿãî âûâó÷ýíí³ õâ³ëÿì³ ¢çí³êàå ¢ðàæàííå ñòàñóíêà¢ ç ³íøàé êðûí³öàé, à íå ç àðûã³íàëüíûì³ çàï³ñêàì³ Ñåðàêî¢ñêàé. Íàáûâàå íà ãýòûì ÷ûòà÷, àëå ã³ñòîðûê òðàö³öü à¢òýíòû÷íû ïåðàêàç. Êàíåøíå íåëüãà âûêëþ÷ûöü, øòî Ñåðàêî¢ñêàÿ íå ìåëà í³÷îãà ñóïðàöü ìî¢íûõ ïàïðàâàê, à ìîæà íàâàò òàãî õàöåëà, àëå ñ¸ííÿ ÿå íàìåðà¢ àäãàäàöü íå ìîæàì. Ñõ³ëÿå ãýòà, çãîäíà ç àáàâÿçêîâûì³ íà ñ¸ííÿ ñòàíäàðòàì³ ¢ ðýäàêòàðñòâå, äà âÿðòàííÿ äà ðóêàï³ñó, ÿê³ Ñåðàêî¢ñêàÿ ïåðàäàëà Áåíåäûêòó Äûáî¢ñêàìó. Àääà¸ì íà ðóê³ ÷ûòà÷ó à¢òýíòû÷íû òýêñò, àïîøí³ çàï³ñ à¢òàðê³.

[Ïðà áðàòî¢ Ôðàíö³øêà ³ Àëÿêñàíäðà]*

Êàë³ æûöö¸ ìàëîãà ÷àëàâåêà ñÿìåéñòâà Äàëå¢ñê³õ[1] ø÷ûëÿ ÷ ýñïàêî³ ø÷àñö³ ïàä âîêàì áàöüêî¢ ó Êóíêóë³öû[2], ó òûì äàðàã³ì äëÿ íàñ âÿñêîâûì çàö³øêó, óæî ñòàðýéøûÿ áðàòû: Ôðàíö³øàê íàð[îäæàíû] ¢ 1825 ãîäçå ¢ Ðóäí³êàõ[3], ó Â³ëåíñê³ì ïàâåöå[4] ³ Àëÿêñàíäð íà äâà ãàäû ìàëîäøû, [íàðîäæàíû] ¢ 1827 ãîäçå ¢ Êóíêóë³öû, ó òûõ æà ñàìûõ ãóáåðí³ ³ ïàâåöå, ïàñëÿ àòðûìàííÿ ïà÷àòêîâàé àäóêàöû³ ¢ áàöüêî¢ñê³ì äîìå, âûëó÷àíû áûë³ ¢ ïðàâàäàä÷ûêà¢ ó ã³ìíàç³þ[5]. Òóò ÿíû ïà÷àë³ ç'ÿ¢ëÿööà ë³äàðàì³ ¢ ñâà³õ êëàñàõ, à òàêñàìà ïðûçíàíàé âûêëàä÷ûêà¢, ÿê âûêëþ÷íà çäîëüíûÿ âó÷í³, íàòóðàëüíà àêðàìÿ íàñòà¢í³êà ðàñåéñêàé ìîâû, ÿê³ çâûêëà ãàâàðû¢ ç ³ðîí³ÿé, ïàïðà¢ëÿþ÷û ïðàöû Ôðàíö³øêà: "Íó, Äàëåâñêèé, òû ÷òî-òî ãîðàçä ìíîãî ðàññóæäàòü, ñêâåðíûé òâîé áóäåò êîíåö". Ïàñëÿ íàï³ñàííÿ ïðàöû íà òýìó "Áîéñÿ Áîãà, íå áóäçåø áàÿòüñÿ ÷åëîâåêà", âûêðûêíó¢ àáóðàíû íà öýëû êëàñ: "Íàäî íàêîíåö ýòîìó îðë¸íêó ïîäðåçàòü êðûëüÿ!" Çäçåéñí³¢ ïàãðîçó. Ôðàíö³øàê âûéøà¢ ç ã³ìíàç³³ áåç ïðàâà ïàñòóïëåííÿ âà ¢í³âåðñ³òýò[6]. Ç ïîãëÿäó íà àñàá³ñòóþ êàð'åðó ñòðàö³¢, ç ïîãëÿäó ðàçóìîâàãà ðàçâ³ööÿ ¢ àáëþáàâàíûì ê³ðóíêó àòðûìà¢.

Ç ÷àñî¢ ïîáûòó ¢ ã³ìíàç³³ ¢ ïàìÿö³ êàëåãà¢ ïàçàñòàâàë³ñÿ õâ³ë³íû, êàë³ ìàëû Ôðàíö³øàê ó ÷àñ ïåðàïûíêó ñÿäçå¢ íà íàñòà¢í³öêàé êàôåäðû, à õëîïöû ÷àñàì³ çàñëóõî¢âàë³ñÿ ÿãî ïàâó÷àííÿ¢, ÿê³ÿ ¸í ðàçâÿçâà¢. Äàíàãà ³ íàñòà¢í³ê ìàòýìàòûê³ ïðà Áóìáàâ³÷à, ëþá³ìàãà ³ì³ íàñòà¢í³êà ìàòýìàòûê³, ÿê³ ÷àñòà, ö³ òî êàë³ áû¢ çìó÷àíû, ö³ òî êàë³ âó÷í³ íå âåëüì³ ðàçóìåë³ ÿãî âûêëàäàííå, ïðûâûê çâÿðòàööà äà Ôðàíö³øêà ñà ñëîâàì³: "Äàëå¢ñê³, ïàòëóìà÷ ³ì"[7] àáî ïðîñÿ÷û êàëÿ äîøê³: "Äàëå¢ñê³, à ¢ öÿáå ÿê âûõîäç³öü?" Ïàñëÿ âûñëóõî¢âàííÿ àäêàçó ïðûçíàâà¢ñÿ ç ïðàñòàòîé: "Íå âåäà¢, øòî ÿ ÷ûì³ òûì ñïîñàáàì ðàøà¢, àëå áà÷ó, øòî òâîé ñïîñàá ïðàñöåéøû".

ß ïûòàëàñÿ íåêàë³ ¢ áðàòà, øòî ïàâïëûâàëà íà ÿãî ïàòðûÿòû÷íàå âûõàâàííå ³ ïðûâÿëî äà ñâÿäîìàãà ðàçóìåííÿ "Áðàòíÿãà çâÿçó" ïðû ñìàëåíñê³ì êàëåã³óìå? Àä ÷àãî ïà÷àëàñÿ ³äýÿ, ÿêàÿ ³ ¸ñöü ìàòû¢ àäíàé ç ãàëî¢íûõ òýì òûõ ðàçìîâà¢ áûëà ïûòàííå: "Øòî ðàá³öü, êàá âûãíàöü âîðàãà ³ âûçâàë³öü Ïîëüø÷ó?"

- Øòî ïà¢ïëûâàëà? Óñ¸. Óñïàì³íû áàöüê³ ³ ìàö³, àïàâÿäàíí³ ïðà Íàïàëåîíà ³ âÿë³ê³ÿ íàäçå³, ÿê³ÿ íà ÿãî ¢ñêëàäàë³, ïðà ñïàçíåíû áàëþ÷û ïàäàìàí, óñëà¢íûÿ ïðà ïàëüñê³ÿ ãåðîÿ¢ ç 1831 ãîäçå[9], íÿâîëÿ Êðàþ, ñìåðöü ïàêóòí³êà¢, êàòàâàíí³ ïàëÿêà¢, âûâàçê³ ¢ Ñ³á³ð, ...

(Ïðàöÿã ó íàñò. íóìàðû.)

---

[47] Ãë. çàï³ñê³ Òýàäîðû Ìàíü÷óíüñêàé ç Íàðáóòà¢ ³ ôðàãìåíò çàï³ñàê Ëþäâ³ê³ Ðàäçåâ³÷ ç ßìîíòà¢; ²s.L. Rodzievic atsiminimu, ó: 1863-1864 metai Lietuvoje Straipsniai ir dokumientai, Êà¢íàñ - Øâåñà, 1991, ñ 124-126 (ãýòû ôðàãìåíò ó ïåðøûíþ áû¢ àïóáë³êàâàíû ¢: Ê. Êàëèíîâñêèé, *Èç ïå÷àòíîãî è ðóêîïèñíîãî íàñëåäèÿ*, Ì³íñê, 1988, ñ. 163-165; T. Narbutaite-Monciunskiene, Prisiminimai: 1863-juju m. sukilimo 130-osioms metinems, âûä. R. Griskaite, "Metai", 1993, ¹ 6, ñ. 96-113); Ì. Áðóõíàëüñêàÿ "Ö³õ³ÿ ãåðà³í³. Óäçåë æàí÷ûí ó ñòóäçåíüñê³ì ïà¢ñòàíí³", ò. 1, Ìåñòà Ïÿñòàâà, 1934.

[48] Ì L., rkps 490 / t. 2, Çàï³ñê³ Ñåðàêî¢ñêàé.

[49] Ðýâàëþöûéíû ðóõ íà Ë³òâå ³ Áåëàðóñ³, 1861-1862 ã., Ìàñêâà, 1964, ñ. 217, çà¢â. 1.

[50] Ì. ßí¸í, *Çûãìóíò Ñåðàêî¢ñê³ - Âàëåíðîä ïà¢ñòàííÿ íà Æìóäç³*, ó âûä. *Ïàñìåðòíàÿ æûööÿ¸ Êîíðàäà Âàëåíðîäà*, Âàðøàâà, 1990, ñ. 457-551.

[51] V.B. Bikulic, *îp. c³t.*

[52] Ã. Áóéâ³ä, Çâÿç áðàòíÿé ë³òî¢ñêàé ìîëàäç³, Â³ëüíÿ, 1934; Ì. Áðóõíàëüñêàÿ. *îp. c³t.*

[53] Â. Ìýðêóñ, *Dalevskiu seima*, Â³ëüíÿ, 1967; Ä. Ôàéíãà¢ö, *1863: Ë³òâà ³ Áåëàðóñü*, Âàðøàâà, 1999 (êàðûñòà¢ñÿ ðóêàï³ñàì íàòàòàê, ÿê³ÿ çíàõîäçÿööà ¢ BN ³ íàçûâàþööà "Íàòàòê³ ïðà ïà¢ñòàííå 1863 ã. íà Ë³òâå" àáî "Ðýëÿöûÿ ïðà äçåéíàñöü ïà¢ñòàíöê³õ óëàäà¢ íà Ë³òâå ¢ 1863 ã.", ñïàñûëàåööà òàêñàìà íà çàï³ñê³ Ñåðàêî¢ñêàé ó Ìàñêâå), òàì æà, Êàíñï³ðàöûéíû ðóõ ... (öûò. çàï³ñê³ ¢ BUW); À. Ñì³ðíî¢, îp. c³t. (ñïàñûëàåööà íà òýêñò ó ÐÃÁ ³ BUW).

[54] LVIA, zesp. 1135, ³nw. 8, vol. 38, k. 1-101.

[55] BUW, rkps 2453, àkñ. 474, k. 3-57.

[56] ÐÃÁ, Àääçåë ðóêàï³ñà¢, êàì ïë. 218, êàðäîí 401, ¹ 1.

[57] ML, rkps 490, t. 1, 2.

[58] Ì L, rkps 491.

[59] "Kurier Wilenski", 1929, ¹ 94, 96, 97, 99.

[60] BN, rkps ²V.6538, k. 28-29 v. (mkf ¹ 21343); *Ðýâàëþöûéíû ðóõ íà Ë³òâå ³ Áåëàðóñ³*.... ñ. 210-217.

[61] À. Ñì³ðíî¢, *îp. c³t*. s. 118; V.B. Bikulic, îp. c³t.

* Ïà÷àòàê óëàñíà "Óñïàì³íà¢" Àïàëîí³³ ç Äàëå¢ñê³õ Ñåðàêî¢ñêàé.

[1] Ãë. óñòóï ³ ãåíåàëàã³÷íóþ ñõåìó.

[2] Êóíêóë³êà. çàñöåíàê, ðàçìåø÷àíû íà ïî¢äçåíü àä Â³ëüí³, íåäàë¸êà àä Ìàëûõ Ñàëå÷í³êà¢.

[3] Ðóäí³ê³ (ë³ò. Ðóäí³íêàé. ð-í Ñàëå÷í³öê³), â¸ñêà, ðàçìåø÷àíàÿ íà ïî¢äçåíü àä Â³ëüí³.

[4] Ë³ñê³ ïàâåò áû¢ äàëó÷àíû äà Â³ëåíñêàé ãóáåðí³ ¢ 1843 ã., ðàíåé íàëåæà¢ äà Ãàðàäçåíñêàé ãóáåðí³. Ïàñëÿ ïåðàñòðî¢âàííÿ ìåæà¢ ïàâåòà¢ Ðóäí³ê³ ³ Êóíêóë³êà àêàçàë³ñÿ ¢ Òðîöê³ì ïàâåöå Â³ëåíñêàé ãóáåðí³.

[5] Õëîïöû õàäç³ë³ ñïà÷àòêó ¢ ïàâÿòîâóþ øêîëó (ïà÷àòêîâóþ), ÿêóþ òðûìà¢ îðäýí áàçûëüÿí ó Â³ëüí³, à ïàçíåé - ó ïåðøóþ Â³ëåíñêóþ ãóáåðíñêóþ ã³ìíàç³þ, ÿêàÿ ¢çí³êëà ¢ 1840 ã. íà øêîëû áàçûëüÿí.

[6] Ôðàíö³øàê ïàê³íó¢ øêîëó (1846) ç-çà íåàäïðàöàâàííÿ ïåðàä ÿå çàêàí÷ýííåì, ã. çí. ïåðàä çàêàí÷ýííåì VII êëàñà, øòî âûêëþ÷àëà ñïðîáû ïàñòóïëåííÿ âà ¢í³âåðñ³òýò. Ðàçàì ç ³ì ã³ìíàç³þ ïàê³íó¢ ³ Àëÿêñàíäð, âó÷àíü VI êëàñà.

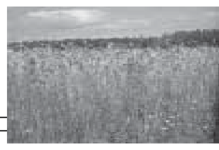

Óñïàì³íû Àíäðýÿ Àíäðýåâ³÷à Þ øêåâ³÷à

__28__ êðàñàâ³êà 2018 ãîäà ïàéøî¢ ç æûööÿ Àíäðýé Àíäðýåâ³÷ Þøêåâ³÷ - íàñòà¢í³ê, ï÷àëÿð, àìàòàð â³äýà- ³ ôîòàçäûìê³, ëåêàð, ñàäàâîä, êðàÿçíà¢åö, à ñàìàå ãàëî¢íàå - ø÷ûðû áåëàðóñ, ñÿáàð Cê³äçåëüñêàé ñóïîëê³ ÒÁÌ.

__À__íäðýé Àíäðýåâ³÷ æû¢ ó â¸ñöû Ãàëåâà÷û Ãàðàäçåíñêàãà ðà¸íà, òàì ¸í çáóäàâà¢ ñâîé äîì, ïàñàäç³¢ ñàä, âûãàäàâà¢ òðîõ ãîäíûõ ñûíî¢; òàì íàñòà¢í³÷à¢ ó ìÿñöîâàé øêîëå, ÿêàÿ ñòàíàâ³ëàñÿ ïà÷àòêîâàé àáçàâàé - ñÿðýäíÿé - ³çíî¢ áàçàâàé. Òàì ãó÷àëà ç ÿãî âóñíà¢ ïðûãîæàÿ áåëàðóñêàÿ ìîâà, íà ÿêîé ¸í íÿçìåííà ãàâàðû¢ ç àäíàâÿñêî¢öàì³, ðîäíûì³, ñÿáðàì³, ãàñöÿì³ ³ ¢ñ³ì³ ëþäçüì³. Òàì, íà ìîã³ëêàõ, ¸í ïàñòàâ³¢ ïîìí³ê ïà ñâà¸é æîíöû Êàöÿðûíå Ì³õàéëà¢íå, íàï³ñà¢øû íà ³ì ³ ñâà¸ ³ìÿ, ïðàäóõãëåäçå¢øû áóäó÷àå, - àäç³íû ïîìí³ê íà ¢ñå ìîã³ëê³ ç íàäï³ñàì ïà-áåëàðóñêó.

__ß__ - âó÷àí³öà Àíäðýÿ Àíäðýåâ³÷à. Ñïà÷àòêó ¸í íàâó÷à¢ ìÿíå ¢ øêîëå ìàòýìàòûöû ³ ô³ç³öû. À ïàñëÿ ¢ñ¸ æûöö¸ ìû ïàäòðûìë³âàë³ ç ³ì àäíîñ³íû, ³ ¸í íàâó÷à¢ ìÿíå øìàò ÷àìó: âåñö³ çäàðîâû ëàä æûööÿ, ëÿ÷ûööà ì¸äàì ³ ç¸ëêàì³, ïðûø÷àïëÿöü ñàäîâûÿ äðý¢öû, âåðûöü ó Áîãà, ëþá³öü Áåëàðóñü. Ìû íå âåëüì³ ÷àñòà áà÷ûë³ñÿ, àëå ¢âåñü ÷àñ çòýëåôàíî¢âàë³ñÿ. Çäàåööà, ³ öÿïåð ÷óþ ãîëàñ Àíäðýÿ Àíäðýåâ³÷à ïà òýëåôîíå: "Íó ÿê òû, Ãàëå÷êà?" - "Í³÷îãà, Àíäðýé Àíäðýåâ³÷, áîëüø-ìåíø íàðìàëüíà". - "À, íó òî äîáðà!" Ïàñëÿ ñìåðö³ ìà³õ áàöüêî¢ ³ áðàòà, òàêñàìà ø÷ûðûõ áåëàðóñà¢, ¸í áû¢ àïîøí³ì ÷àëàâåêàì ó ìà³ì æûöö³, ÿê³ íàçûâà¢ ìÿíå Ãàëå÷êàé.

Ãàäî¢, ìîæà, ç ïÿöü òàìó íàçàä Àíäðýé Àíäðýåâ³÷ íàáû¢ äûêòàôîí, ³ ìû ç ³ì äàìîâ³ë³ñÿ, øòî äî¢ã³ì ç³ìîâûì³ âå÷àðàì³ ¸í áóäçå "íàãàâîðâàöü" íà ÿãî ñâîé ë¸ñ, à ÿ ïàñëÿ ¢ñ¸ çàï³ñàíàå ïåðàäðóêóþ. Àëå Àíäðýé Àíäðýåâ³÷ íàäûêòàâà¢ òîëüê³ íåêàëüê³ àðòûêóëà¢, ïðûñâå÷àíûõ ìÿñöîâûì ïàäçåÿì, ÿê³ÿ ÿãî çàö³êàâ³ë³ ³ ¢ðàç³ë³, ³ òàê³ì ÷ûíàì ìíå íà ïàìÿöü çàñòà¢ñÿ ÿãî ãîëàñ - ãîëàñ ñàïðà¢äíàãà äûêòàðà, âåëüì³ ïàäîáíû äà áåññìÿðòíàãà ãîëàñó Ëåâ³òàíà. Ñâîé æàë¸ñ ¸í í³ÿê íå íàäûêòî¢âà¢, à íà ìàå ïûòàíí³, ÷àìó, àäêàçâà¢: "ß æ ÿø÷ý ïàæûâó..." ² òàäû ÿ ïàêõàëà äà ÿãî ç ðó÷êàé ³ ñøûòêàì, êàá ïàãàâàðûöü ³ çàï³ñàöü óñ¸, øòî ¸í ðàñïàâÿäçå. Ãýòà çäàðûëàñÿ ïàì³æ íîâûì ³ ñòàðûì 2018 ãîäàì. Ìû ãóòàðûë³ íà êóõí³, äçå ïàë³ëàñÿ ïë³òà ³ áûëî âåëüì³ ö¸ïëåíüêà ³ ¢òóëüíåíüêà. Àíäðýé Àíäðýåâ³÷ ãàâàðû¢, ÿê ³ âûìàãàå òàãî áåëàðóñêàÿ ìîâà, - ïÿâó÷à, ìÿêêà, íÿãó÷àÿ.

- Ðàñêàæûöå, êàë³ ëàñêà, ïðà ñâà¸ äçÿö³íñòâà, ïðà ñâàþ áàöüêî¢ñêóþ ñÿì'þ.

- **ß** íàðàäç³¢ñÿ ¢ â¸ñöû Êàç³íöû, ãýòà áûëû Æàëóäîöê³, à öÿïåð Ø÷ó÷ûíñê³ ðà¸í. Áàöüêà ìîé áû¢ ïàýò. Òóò òàäû áûëà Ïàíñêàÿ Ïîëüø÷à, à äà íàñ äà õàòû ïðûõîäç³ëà ãàçåòà "Íàøà í³âà". Áàöüêà ï³ñà¢ ïà-áåëàðóñêó. Ïîìíþ òàê³ÿ ÿãî ðàäê³:

Ó êóòðàâàé ö¸ìíàé õàöå
Ïëà÷óöü äçåö³, ïëà÷à ìàö³.
Æàëàñíà ãàëîñÿöü,
Íÿìà õëåáà, åñö³ ïðîñÿöü.

Áàöüêà ïàì¸ð àä ñóõîòà¢ ó 1933 ãîäçå. ß ÿãî çóñ³ì íå âåäà¢, áî ¢ 33-³ì òîëüê³ íàðàäç³¢ñÿ. À ìîé ñòàðýéøû áðàò Ôåäçÿ ç 1922 ãîäà, ¸í áàöüêó ïàìÿòà¢. Êàë³ ìíå áûëî ïà¢ãîäà, à Ôåäçþ 11 ãàäî¢, òî ¸í àääà¢ óñå áàöüêàâû âåðøû ïîëüñêàìó àô³öýðó. ¨í ó íàøàé â¸ñöû æû¢, Àðëî¢ñê³, êàòîë³ê. Ó Êàç³íöàõ áûëà ïàëîâà ëþäçåé ïðàâàñëà¢íûõ, à ïàëîâà êàòîë³êà¢. Áðàò õàöå¢, êàá Àðëî¢ñê³ ïåðàêëà¢ òàòàâû âåðøû íà ïîëüñêóþ ìîâó. ¨í òàê äóìà¢, øòî Àðëî¢ñê³ ãðàìàòíû, ³ çìîæà ãýòà çðàá³öü. Àëå æ ãýòà áûëà äóðàñöü. Óñå áàöüêàâû âåðøû ïðàïàë³. ß ïîòûì ³õ øóêà¢ ó ³õíÿé õàòå, ëàç³¢ íà ãàðó, àëå íå çíàéøî¢. Áàöüêà ¢ Ø÷ó÷ûíå çàêîí÷û¢ êàëåãóþì, ãýòà øêîëà ïîëüñêàÿ òàê íàçûâàëàñÿ. À ïàñëÿ ïðàöàâà¢ íà ãàñïàäàðöû.

- Âÿë³êàÿ áûëà ¢ âàñ ãàñïàäàðêà?

- **Ã**àñïàäàðêà áûëà ìàëàÿ, áî àä çÿìë³ äçåäà Ñöÿïàíà íàì çàñòà¢ñÿ òîëüê³ øìàòîê. Äçåäà¢ áðàò, êàë³ áûëà Ïåðøàÿ ñóñâåòíàÿ âàéíà, ïîòûì ðýâàëþöûÿ, ïàåõà¢ ó áåæàíñòâà, ³ çàñòà¢ñÿ æûöü ç æîíêàé Êàòÿðûíàé ó Ìàñêâå. Êàòÿðûíà áûëà ç Ê³ðàë¸¢, øòî êàëÿ Ìàæýéêàâà. À ìîé äçåä Ñöÿïàí ó áåæàíñòâà íå åçäç³¢, òîëüê³ äçÿöåé ñâà³õ ç äçÿäçüêàì àäïðàâ³¢. Òàê âîñü ìîé áàöüêà íåéê³ ÷àñ æû¢ ó Ìàñêâå ¢ äçÿäçüê³ ³ áà÷û¢, øòî Êàöÿðûíà äðýííà ñòàâ³ëàñÿ äà ìóæà. ¨í ïàñëÿ ë³÷û¢, øòî ÿíà ÿãî çàá¸äàëà: äçåäà¢ áðàò ïðàïà¢ ó Ìàñêâå, ³ äàêóìåíòû ÿãî ïðàïàë³. À Êàöÿðûíà ç ñûíàì Ì³êàëàåì ïðûåõàëà, êàë³ òóò óæî áûëà Ïîëüø÷à, ³ äàñóäç³ëà ¢ äçåäà Ñöÿïàíà ïàëîâó ãàñïàäàðê³. Ì³êàëàé ñêîí÷û¢ ó Âàðøàâå øêîëó ñåëüñêàãàñïàäàð÷óþ, ³ ãýòà ¢æî ¸í çàíÿ¢ñÿ òóò, ó Êàç³íöàõ, àïðàöî¢êàé çÿìë³ ïà íàâóêîâû. À ¢ ìàéãî áàöüê³ ìàëà çÿìë³ çàñòàëîñÿ. Êàöÿðûíà ïðûâåçëà ç Ìàñêâû ïàöåôî¢. Ó ÿå çá³ðàë³ñÿ ëþäç³ ç íàøàé ³ ñóñåäí³õ â¸ñàê - òàíöàâàë³, ñïÿâàë³, òðîõ³ ³ âûï³âàë³. Àëå ìû íà ãýòûÿ ãóëÿíê³ íå õàäç³ë³ äà ³õ, ìû ³íøûì ö³êàâ³ë³ñÿ. Ìîé áðàò Ôåäçÿ, áðàòàâàÿ Í³íà ³ ³íøàÿ ìîëàäçü àäðýïàö³ðàâàë³ ³ ïàñòàâ³ë³ "Ï³íñêóþ øëÿõòó" Äóí³íà-Ìàðö³íêåâ³÷à ¢ 1939 ãîäçå. Ðýïåòûöû³ ïðàâîäç³ë³ ¢ ñóñåäíÿé ç íàøàé õàöå - ó õàëàñöÿêà Öåí³íà (ìà¢ ìÿíóøêó Êóõàð); òàì æà ³ ñïåêòàêëü àäáû¢ñÿ. Áûëà çàäóìêà, øòî Öåí³í âîçüìå ìàþ ìàö³. Àëå ¢ ÿãî áû¢ áàãàòû áðàò, ïîáà÷ æû¢, ³ ¸í àäãàâàðû¢, à ìà¸é ìàìå êàçà¢: "Àøïàð Àíäðýÿ, òî íå òðýáà áóäçå äçÿë³öü çÿìëþ ïàì³æ ñûíàì³". Æîðñòêàÿ ïàðàäà. Àëå øòî æ òû çðîá³ø? Ó 1944-ì ã. ó â¸ñöû áû¢ òûô, õâàðýë³ ëþäç³, ìíîãà ïàìåðëà, ³ Öåí³í ïàì¸ð. À íàøà ñÿì'ÿ âûæûëà.

Êàöÿðûíû ç Ì³êàëàåì óæî ¢ â¸ñöû íå áûëî. Ó 1949-ûì ã., êàë³ ïðûéøë³ ñàâåòû ³ ïà÷àë³ àðãàí³çî¢âàöü êàëãàñû, òî äàçâîë³ë³ åõàöü ó Ïîëüø÷ó òûì, õòî õàöå¢. Êàöÿðûíà ç ñûíàì ïàåõàë³ ¢ Ïîëüø÷ó. Òàì äàâàë³ ïåðàñÿëåíöàì õóòàðû íÿìåöê³ÿ - ç ïàáóäîâàì³, æûâ¸ëàé, çÿìë¸é.

- Âû âó÷ûë³ñÿ ïðû Ïîëüø÷û ¢ øêîëå?

- **Ó** ïîëüñêóþ øêîëó ÿ íå õàäç³¢. Øêîëà áûëà ¢ Ãàðäçåé¢öàõ, ãýòà 1,5 êì àä Êàç³íöî¢. Öÿïåð ãýòà øêîëà Ñêðûáà¢ñêàÿ, áî â¸ñêà Ãàðäçåé¢öû áûëà ¢íóòðû Ñêðûáà¢öà¢. ßê ïðûéøë³ ñàâåòû, ÿ òàêñàìà íå âó÷û¢ñÿ ¢ øêîëå. Ñïà÷àòêó ïàéøî¢ ó øêîëó ¢ Ñêðûáà¢öû. Íàø êëàñ áû¢ âÿë³ê³, çáîðíû: ³ ñòàðýéøûÿ, ³ ìàëîäøûÿ. À ÿ í³ ÷ûòàöü, í³ ï³ñàöü íå ¢ìå¢, ³ ìíå áûëî áðûäêà. Ç-çà ãýòàãà ÿ ïàê³íó¢ õàäç³öü ó øêîëó ³ ïà÷à¢ âó÷ûööà ÷ûòàöü ñàì. Òàäû ¢ Êàç³íöàõ ëþäç³ áûë³ ñàìàâóê³, ìíîã³ÿ ¢ìåë³ ÷ûòàöü ïà-áåëàðóñêó. ² ÿ âûâó÷û¢ áåëàðóñêóþ ìîâó ïà áóêâàðû. Òàê³ ïðûãîæû áû¢ áóêâàð, ÿ ÿãî ³ öÿïåð ïîìíþ. Ìû ç Ñíàøàì æûë³ ¢ õàöå íàøàãà äçåäà Ñöÿïàíà: ó àäíîé ïàëîâå - Ñíàøàâà ìàìà ç äçåöüì³, ó äðóãîé - íàøà. ß òàäû çàñâî³¢ íå òîëüê³ áåëàðóñêóþ ìîâó, àëå ³ ïîëüñêóþ. Ó Êàç³íöàõ áû¢ ìóçûêàíò Âàéöþøêåâ³÷, ³ ¸í ìå¢ ýëåìåíòàæ ïîëüñê³. ¨í ìÿíå âó÷û¢ ïîëüñêàé ìîâå ïà ãýòûì ýëåìåíòàæû. À áåëàðóñêóþ ³ ðóñêóþ ìû ç Ñíàøàì ñàì³ âûâó÷ûë³. Ïåðàä âàéíîé ÿ òàê âó÷û¢ñÿ ³ ¢ âàéíó.

- ßê âàì æûëîñÿ íà íîâûì ìåñöû? Ö³ äîáðû áû¢ ó âàñ àé÷ûì?

- **Ñ**êðûáà¢öû ³ Ãàðäçåé¢öû çãàðýë³ ¢ âàéíó, àëå õàòà àé÷ûìà çàõàâàëàñÿ, ÿíà áûëà òðîõ³ íàâîäøàé. Ìîé àé÷ûì Âàñ³ëü áû¢ óäàâåö, ìå¢ ìíîãà äçÿöåé; ÿãî ìàëîäøû ñûí Êîëÿ áû¢ ìîé àäíàãîäàê. Ìû íå ñâàðûë³ñÿ, ñÿáðàâàë³. Àëå ïîìíþ, øòî ìàìà ìÿíå òðîõ³ ëåïø ãëÿäçåëà, ÷ûì Êîëþ: ñóï íàì àáîäâóì çàáåë³öü, àëå ìíå ¢ñ¸ æ òðîøê³ ëåïåé. Ìîé áðàò Ôåäçÿ òàäû áû¢ ó àðì³³ ¢ Âàðøàâå, àõî¢âà¢ òàì óëàäû, áî ¸í áû¢ âåëüì³ ïðûãîæû ³ äîáðà âåäà¢ ïîëüñêóþ ìîâó. À ÿ ¢æî ìîã ï³ñàöü ë³ñòû áðàòó íà áåëàðóñêàé ìîâå ³ íà ðóñêàé. ² ÷ûòà¢ ìàìå ë³ñòû àä áðàòà, áî ìàìà ÷ûòàöü ³ ï³ñàöü íå ¢ìåëà. Ë³ñòû áûë³ - òðîõêóòí³÷ê³, àäðàñ - ïàëÿâàÿ ïîøòà.

- Ó Ñêðûáà¢öàõ âû ¢æî ïàéøë³ ¢ ñàâåöêóþ øêîëó?

- **Ó** Ñêðûáà¢öàõ ÿ ïàéøî¢ ó øêîëó àäðàçó ¢ 2-ã³ êëàñ. Ìàÿ ïåðøàÿ íàñòà¢í³öà áûëà Ïàñþòà Äàð'ÿ Ëÿâîíöüå¢íà, âó÷ûëà ìÿíå äà 4-ãà êëàñà, ÿ ÿå ëþá³¢ ³ ¢äçÿ÷íû ¸é. Âó÷û¢ñÿ ÿ ¢ñ¸ ëåïåé ³ ëåïåé; âûäàòí³êàì, ïðà¢äà, íå áû¢, áûëî ïàðó ÷àöâ¸ðàê. Ìíå ïàäàáàëàñÿ àðãàí³çî¢âàöü ó øêîëå âå÷àðû íà Íîâû ãîä, íà 8 ñàêàâ³êà ³ ¢ñÿê³ÿ ³íøûÿ. Ôàêòû÷íà ÿ ïðàöàâà¢ ÿê âàæàòû, ñêëàäà¢ ñöýíàð âå÷àðà, ðûõòàâà¢ íóìàðû äà ÿãî. ² íà ¢ñ³õ âå÷àðàõ ÿ áû¢ âÿäî¢öàì. Àäíîé÷û ìíå ïàäàðûë³ êí³ãó "Ï³ñüìû áåëàðóñêàãà íàðîäà âÿë³êàìó Ñòàë³íó" çà òîå, øòî ÿ âåëüì³ äîáðà ïðàâ¸¢ íàâàãîäí³ âå÷àð. Âåëüì³ ëþá³¢ ë³òàðàòóðó ³ òàìó ïàñëÿ øêîëû ïàñòóï³¢ íà ðóñê³ ë³òôàê ó Ãàðîäíþ, ãýòà áûëî ¢ 54/55 ãàäàõ. Àëå íå ïàñòóï³¢ ³ ãîä áû¢ ó Ñêðûáà¢öàõ. Ìÿíå íàñòà¢í³ê³ ïàêë³êàë³ñÿ, êàá ÿ ìå¢ ïðàöó, ³ ÿ ãîä áû¢ äûðýêòàðàì ñåëüñêàãà Äîìà êóëüòóðû. Êëóá òàäû áû¢ ó õàöå ìÿñí³êà ×àïë³. ¨í ïàñëÿ âàéíû íåäçå äçå¢ñÿ (ýì³ãðàâà¢, â³äàöü), à ¢ ÿãî âÿë³ê³ì äîìå çðàá³ë³ êëóá. Ó ãýòûì êëóáå ÿ ¢æî ç 44-ãà ãîäà, êàë³ ïåðàåõà¢ ó Ñêðûáà¢öû, ïóñêà¢ ô³ëüìû. Ê³íàìåõàí³ê ÷àñòà áû¢ ï'ÿíû, ³ ÿ ÿãî ïàäìÿíÿ¢; ¸í ìÿíå íàâó÷û¢ êàðûñòàööà ê³íà¢ñòàíî¢êàé. À ¢ 55-ûì ÿ ñòà¢ äûðýêòàðàì ãýòàãà êëóáà, ³ ¢ ìÿíå ¢æî áûëà çàðïëàòà. Àäíà÷àñîâà ÿ öýëû ãîä âó÷û¢ñÿ ¢ êóëüòïðàñâåòâó÷ûë³ø÷û çàâî÷íà. Íàñ âó÷ûë³, ÿê ïàñòàâ³öü ï'åñó íà ñöýíå ö³ òàíåö. Òàìó ïîòûì, êàë³ ¢æî ïðàöàâà¢ íàñòà¢í³êàì, ÿ ìîã ïàñòàâ³öü ç âó÷íÿì³ ëþáóþ ï'åñó; à ¢ Ãàëåâà÷àõ øêîëà íàâàò ïàñòàâ³ëà àäç³í òàíåö - ìóçûêó ïàäàáðà¢, ðóõ³ ðàñïðàöàâà¢.

- ×àìó âû íå çàêîí÷ûë³ êóëüòïðàñâåòâó÷ûë³ø÷à? Óñ¸ æ âûðàøûë³ ñòàöü íàñòà¢í³êàì?

- **Ï**ðàç ãîä ÿ ïàê³íó¢ êóëüòïðàñâåòâó÷ûë³ø÷à ³ ïàñòóï³¢ ó Ãàðàäçåíñê³ íàñòà¢í³öê³ ³íñòûòóò íà ô³ç³êà-ìàòýìàòû÷íû ôàêóëüòýò. Òàì áû¢ ìåíøû êîíêóðñ, ÷ûì íà ë³òôàê, à ìÿíå ô³ç³êà ³ ìàòýìàòûêà òàêñàìà ö³êàâ³ë³. Âó÷û¢ñÿ ÿ ³çíî¢ çàâî÷íà, áî ìàìà íå ìàãëà ìÿíå ¢òðûìë³âàöü íà ñòàöûÿíàðû. Íà÷àëüí³ê àääçåëà êóëüòóðû ¢ Æàëóäêó ìÿíå íå¢çëþá³¢, íå õàöå¢, êàá ÿ ïðàöàâà¢ äûðýêòàðàì êëóáà; êàçà¢, øòî ÿ çàö³õ³ äëÿ ãýòàãà. Òàìó ÿ ïàåõà¢ äà Ãóäà Óëàäç³ì³ðà Ïÿòðîâ³÷à, çàãàä÷ûêà ðàéàíà ¢ Ñê³äçåë³, ³ ïàïðàñ³¢, êàá ¸í ìÿíå ïðûíÿ¢ íà íàñòà¢í³öêóþ ðàáîòó. ß ïàåõà¢ äà ÿãî, òàìó øòî äîáðà ÿãî âåäà¢: ¸í áû¢ ìà³ì íàñòà¢í³êàì ðóñêàé ìîâû, æû¢ ó Êàç³íöàõ ó äîìå Öåí³íà (Êóõàðà) äà òàãî, ÿê ñòà¢ çàãàä÷ûêàì ðàéàíà ¢ Ñê³äçåë³; ïàçíåé ¸í äàðîñ àæ äà ïðàöû ¢ ì³í³ñòýðñòâå.

- Äçå áûëî ïåðøàå ìåñöà âàøàé íàñòà¢í³öêàé ïðàöû?

- **Ó**ëàäç³ì³ð Ïÿòðîâ³÷ ïàâ¸ç ìÿíå íà ìàòàöûêëå ¢ Ñòðûå¢êó. Åõàë³ öýëû äçåíü, áî ¸í ñïà÷àòêó àá'åçäç³¢ øêîëû ¢ ðîçíûõ â¸ñêàõ; àïîøíÿé ïåðàä Ñòðûå¢êàé íàâåäàë³ øêîëó ¢ Àç¸ðàõ. Ó Ñòðûå¢öû áûëà äûðýêòàðàì Àðäç³íà Í³íà Ñàìó³ëà¢íà. Ãóä ñêàçà¢ ¸é: "Âàçüì³öå íà ïðàöó íàñòà¢í³êà". Ìíå äàë³ ô³çêóëüòóðó, àðûôìåòûêó ¢ ïà÷àòêîâûõ êëàñàõ, à àñíî¢íàÿ ïàñàäà ¢ ìÿíå áûëà ðàõóíêàâîä. ß íàë³÷âà¢ íàñòà¢í³êàì çàðïëàòó, åçä³¢ ó Ñê³äçåëü, àòðûìî¢âà¢ äëÿ ³õ ãðîøû. À¢òîáóñà¢ íå áûëî. Áûëà ãðóçàâàÿ, êðûòàÿ áðûçåíòàì, õàäç³ëà ïà ðàñêëàäçå. Àëå ÷àñòà ÿ äàá³ðà¢ñÿ äà Ñê³äçåëÿ ³ íà ñïàäàðîæíûõ. ß äðýííà ïåðàíîñ³¢ ãðóçàâ³ê³, çàêðûòóþ ïðàñòîðó, âûõîäç³¢ - ³ òðýñë³ñÿ íîã³. Òðýáà áûëî äàïà÷ûöü, ïåðø ÷ûì ³ñö³ ïà ñïðàâàõ.

Ó Ñòðûå¢öû ÿ æû¢ íà êâàòýðû àäç³í. Õàòêà íà ðàãó, ç ïðàâàãà áîêó, ÿê åäçåø ó Ãàðîäíþ. Ãàñïàäûíÿ ìíå íàïõàëà ñÿíí³ê; òóäû ³ ñåíà ïõàë³, ³ ñàëîìó. Êàë³ ñàëîìà àáî ñåíà ñàá'þööà, ³õ ìÿíÿë³. Ïàäóøêà áûëà ïåð'åâàÿ. Ïîòûì ãàñïàäûíÿ ïàðà³ëà ìíå ïåðàéñö³ íà êâàòýðó äà ÿå ðîäí³. Òàì áûëà äçÿ¢÷ûíà Ëþáà, ÿíû äóìàë³, øòî ÿ ç ¸þ àæàíþñÿ. Íà ãýòàé, äðóãîé, êâàòýðû ÿ êóï³¢ ñàáå ïðû¸ìí³ê "Ðîäç³íà". ¨í ïðàöàâà¢ íà áàòàðýéêàõ, à ñâÿòëà ÿø÷ý íå áûëî; áûë³ ãàçàâûÿ ëÿìïû.

Ó Ñòðûå¢ñêàé øêîëå ÿ ïðàöàâà¢ äà 58-ãà ãîäà. Óâåñü ÷àñ óäçåëüí³÷à¢ ó ñàìàäçåéíàñö³: ëàäç³ë³ ñïåêòàêë³, ÷ûòàë³ âåðøû, ñïÿâàë³; òîëüê³ òàíöàâà¢ ÿ ñëàáàâàòà. Ìû åçäç³ë³ ç êàíöýðòàì³ ¢ Áóøíåâà, ó Àðýõàâ³÷û. Ó Ñòðûå¢öû ÿ ïàçíà¸ì³¢ñÿ ç Äç³ì³òðûåì Äç³ì³òðûåâ³÷àì ³ Ëàðûñàé Ïÿòðî¢íàé; ïàçíåé ³ ÿ, ³ ÿíû íàñòà¢í³÷àë³ ¢ Ãàëåâà÷àõ. À íàéáîëüø ÿ ïàñÿáðàâà¢ ç Ô³ë³ïàì, áðàòàì Ãàííû Ïÿòðî¢íû, ç ÿêîé òàêñàìà ÿ ïðàöàâà¢ ïîòûì ó Ãàëåâàöêàé øêîëå.

- Äçå âû ïðàöàâàë³ ïàñëÿ Ñòðûå¢ê³ ³ ÷àìó âû òàì íàäî¢ãà íå çàòðûìàë³ñÿ?

- **Í**àñòà¢í³ê³ Ñòðûå¢ñêàé øêîëû êðû¢äç³ë³ñÿ, øòî ÿ çàáðà¢ ó ³õ ãàäç³íû ô³çêóëüòóðû, ³ ÿ ïàïðàñ³¢ Ó.Ï. Ãóäà ïàøóêàöü ìíå ³íøàå ìåñöà ïðàöû.

Ãóä ïåðàâ¸¢ ìÿíå ¢ Ãë³íÿíû. Òóò ÿ ¢æî ïðàöàâà¢ íàñòà¢í³êàì ìàòýìàòûê³ ³ ô³ç³ê³ - ïà ñïåöûÿëüíàñö³, à ÿø÷ý (ÿ ïðàñ¢ àá ãýòûì Ãóäà) àíãåëüñêàé ìîâû. Æîíêà ìàéãî áðàòà Ôåäç³ âûêëàäàëà àíãåëüñêóþ ìîâó ¢ Ãàðäçåé¢ñêàé (Ñêðûáà¢ñêàé) øêîëå. ² êàë³ ìû ³øë³ ç ¸þ ¢ øêîëó, òî ãàâàðûë³ ïà äàðîçå ïà-àíãåëüñêó, òàìó ÿ íÿäðýííà ÿå çàñâî³¢ ó øêîëå. À ïàñëÿ ïðàöÿãâà¢ âûâó÷àöü ó ³íñòûòóöå.

Àäíîé÷û áûëî ìåòàäû÷íàå àá'ÿäíàííå íàñòà¢í³êà¢ àíãåëüñêàé ìîâû Ñê³äçåëüñêàãà ðà¸íà. ²ì ê³ðàâà¢ Àíàöê³, íàñòà¢í³ê Ñê³äçåëüñêàé øêîëû, ÿê³ âåäà¢ ìîâó äàñêàíàëà. ¨í ïðûí¸ñ ìàãí³òàôîí (òàäû ÿíû òîëüê³ ¢âàõîäç³ë³ ¢ ìîäó) ³ ïðàïàíàâà¢ çàï³ñàöü äûÿëîã. Óñå áàÿë³ñÿ. Àäâàæûë³ñÿ òîëüê³ ìàëàäçåíüêàÿ íàñòà¢í³öà, ÿêàÿ òîëüê³ øòî çàêîí÷ûëà ³íñòûòóò, ³ ÿ. Àòðûìàëàñÿ ïðûãîæà, íàñ õâàë³ë³. ß àäç³í ðàç ïàìûë³¢ñÿ, ìíå Àíàöê³ çðàá³¢ çà¢âàãó, ³ ÿ âûïðàâ³¢ñÿ.

(Çàêàí÷ýííå íà ñò. 8.)

²âàí Áóäí³ê ³ Àíäðýé Þøêåâ³÷

Óñïàì³íû Àíäðýÿ Àíäðýåâ³÷à Þøêåâ³÷à

(Çàêàí÷ýííå. Ïà÷àòàê íà ñò. 7.)

- À ÿê âû ïàçíà¸ì³ë³ñÿ ç Êàöÿðûíàé Ì³õàéëà¢íàé ³ êàë³ ñòâàðûë³ ñâàþ ñÿì'þ?

- Ó Ãë³íÿíàõ ÿ ïàçíà¸ì³¢ñÿ ç Êàöÿé, ³ ìû çàðýã³ñòðàâàë³ øëþá ó 58-ì ãîäçå. Ìû ðàçàì ïðàöàâàë³ ³ ðàçàì âûñòóïàë³ ¢ ñàìàäçåéíàñö³, ÿíà òàêñàìà ñïÿâàëà, âåðøû äýêëàìàâàëà, ó ñïåêòàêëÿõ óäçåëüí³÷àëà. Çäûìàë³ ïàêîé ó ãàñïàäûí³, äçå ðàíåé æûëà Êàöÿ; ìåíàâ³òà ÿíà íàñ ïðûíÿëà ïàñëÿ øëþáó, à íå ìàÿ ãàñïàäûíÿ.

- ß ê³ì ÷ûíàì âû àïûíóë³ñÿ ¢ Ãàëàâà÷àõ?

- Ó Ãàëàâà÷û ç Ãë³íÿí ìÿíå ïåðàâ¸¢ íîâû çàãàä÷ûê ðàéîíà Æóêî¢ñê³ - äûðýêòàðàì òàãà÷àñíàé 7-ãàäîâàé øêîëû. Àëå ÿ áû¢ äûðýêòàðàì íÿäî¢ãà. ß íå ëþáëþ íåñïðàâÿäë³âàñö³, à òðýáà áûëî ³ëãàöü, øòî êîæíû äçåíü íåøòà ïðàâîäç³ööà - äàêëàä, ëåêöûÿ... Ìíå êàçàë³ ¢ ðàéîíå: "Âû õîöü ðàá³öå âûãëÿä". À ÿ íå ïàãàäæà¢ñÿ ç ãýòûì. Ïðû÷ûíó äëÿ çâàëüíåííÿ çíàéøë³: ìîé áûëû âó÷àíü, òðàêòàðûñò, íàåõà¢ íà ÷àëàâåêà. Ó ðàéêàìå ìíå äàë³ âûãàâàð çà ãýòóþ ïàäçåþ, áî ÿ òàäû áû¢ ñàêðàòàðîì ïàðòàðãàí³çàöû³ êàëãàñà, à ïàçíåé ÿ ñòà¢ âåñö³ ïàë³òçàíÿòê³. Âûãàâàð â³ñå¢ àæ òðû ãàäû, ïàêóëü ÿãî íå çíÿë³. À ÿ ñêàçà¢, êàë³ çäûìàë³: "Ìîæàöå ³ íå çäûìàöü. ß ÿãî íå çàñëóãî¢âà¢". Ó íàñòóïíûÿ ãàäû ÿ âûêëàäà¢ ó Ãàëàâà÷êàé øêîëå ìàòýìàòûêó, ô³ç³êó, âàéñêîâóþ ïàäðûõòî¢êó, õ³ì³þ.

- Ðàñêàæûöå, êàë³ ëàñêà, ÿê ³ êàë³ âû àä÷óë³, øòî ìîæàöå ëÿ÷ûöü ëþäçåé ã³ïíîçàì?

- Àäíîé÷û ìû ç Ôåë³ïàì, êàë³ ÿ ÿø÷ý ïðàöàâà¢ ó Ñòðûå¢öû, òðàï³ë³ íà âûñòóïëåííå ã³ïíàòûç¸ðà ¢ êëóáå ÷ûãóíà÷í³êà¢ ó Ãàðîäíå. Áóäûíêà ãýòàãà êëóáà ¢æî íÿìà, ¸í áû¢ òàì, äçå öÿïåð êàòàë³öê³ "Êàðûòàñ", íà âóë³öû Ê. Ìàðêñà. Ìû òàäû êóï³ë³ á³ëåòû ³ ïàòðàï³ë³ íà âûñòóïëåííå. Ã³ïíàòûç¸ð ïàêàçâà¢ ìåòàäûêó ¢âîäó ¢ ã³ïíîç. ß ¢áà÷û¢, ÿê ã³ïíàòûç¸ð àäó÷âà¢ àä êóðýííÿ. ×àëàâåê êóðûöü ³ íå ìîæà ê³íóöü, à ã³ïíàòûç¸ð êàæà: "Òàáå äðýííà!" ² ÷àëàâåê ïîòûì íå çìîã çàêóðûöü. Ìÿíå ö³êàâ³ëà íåòðàäûöûéíàÿ ìåäûöûíà, ³ âîñü òàäû ÿ ïàäóìà¢, øòî çìàãó äçåëÿ äàïàìîã³ ëþäçÿì ïðûìÿíÿöü ã³ïíîç. Ðàøû¢ âûâó÷ûöü ìåòàäûêó ¢âîäó ¢ ã³ïíîç ³ âûâó÷û¢ ÿå ïàçíåé íà êóðñàõ ýêñòðàñýíñà¢. Òðýáà áûëî òðýí³ðàâàöü âî÷û: ãëÿäçåöü ó àäíó êðîïêó ³ íå ìàðãàíóöü. Òðýáà âåäàöü òàêñàìà, ÿê íàïðàâ³öü ñâÿòëî íà ÷àëàâåêà, êàá ÿãî âî÷û íå ñòàì³ë³ñÿ. ß ÷ûòà¢ àäïàâåäíóþ ë³òàðàòóðó, ïðàöÿãâàþ÷û ñàìàñòîéíà âûâó÷àöü ã³ïíîç. Ìÿíå àñàáë³âà ïðûöÿãâàëà òîå, øòî ÿ ìàãó àäâó÷ûöü êóðûöü, ï³öü. Ïàñòóïîâà ÿ âàëîäà¢ òýõí³êàé ã³ïíîçó ³ àäâó÷û¢ àä êóðýííÿ íåêàòîðûõ ñâà³õ ñÿáðî¢.

- Ïà-ìîéìó, õðûñö³ÿíñòâà ñóïðàöü ëÿ÷ýííÿ ã³ïíîçàì. ßê âû ñïàëó÷àë³ ãýòû ñâîé çàíÿòàê ç âàøàé âåðàé ó Áîãà?

- Ó Àç¸ðàõ áû¢ ñâÿòàð Àñòðî¢ñê³. ß òàäû ç ³ì öÿëû äçåíü ãóòàðû¢ ó ÿãî äîìå. Äîì³ê ñòàÿ¢ êàëÿ ñòàðîé øêîëû. Áÿäà ¢ ñâÿòàðà áûëà ç æîíêàé - âåëüì³ ÿíà õâàðýëà íà ïñ³õ³êó. ß ïðàñ³¢ ó ñâÿòàðà äàáðàñëàâåííÿ íà ëÿ÷ýííå ëþäçåé ã³ïíîçàì. ² ¸í ñêàçà¢: "Êàë³ ãýòà àä Áîãà, òî çàéìàéöåñÿ". ² äàáðàñëàâ³¢ ìÿíå. Ïàçíåé, êàë³ ïðàöàâà¢ ó Ãàëàâà÷êàé øêîëå, ÿ âåëüì³ õàöå¢ ñòàöü ïñ³õîëàãàì, àëå íà êóðñû ïñ³õîëàãà¢ ïàñëàë³ ³íøóþ íàñòà¢í³öó. À ÿ ë³÷ó ñÿáå íàðîäíûì ëåêàðàì. ² ìíå çäàåööà, øòî ÿ ãîðàø ïñ³õîëàã.

Ó Ãë³íÿíàõ ÿ ÷ûòà¢ ëåêöû³ íà àòý³ñòû÷íûÿ òýìû [illegible] ïðàáà÷ýííÿ ¢ Áîãà.

- Êàë³ñüö³ âû êàçàë³ ìíå, øòî ¢ âàøûì æûöö³ çäàðàë³ñÿ öóäû. Ðàñêàæûöå àá ³õ.

- Ó ìà³ì æûöö³ àäáûëîñÿ øìàò öóäà¢.

1. ß ïðà÷ûòà¢ íà äçâÿðàõ ñàáîðà, øòî àäáóäçåööà â³ç³ò ñâÿöåéøàãà Ïàòðûÿðõà, ³ âûðàøû¢ ÿãî çíÿöü íà êàìåðó. Êàìåðó ÿ êóï³¢ äà¢íî: àä ïðîñòàé äà ñêëàäàíàé ïàñòóïîâà çàñâîéâà¢. Äîñâåä ìå¢ äàâîë³ âÿë³ê³, áî ÷àñòà çäûìà¢ âÿñåëë³ - çàõàâà¢ ç äàïàìîãàé â³äýàêàìåðû øìàò ö³êàâûõ íàðîäíûõ çâû÷àÿ¢. Ãýòà æ íàøà êóëüòóðà, ïîáûò. Óâåñü ÷àñ ãëÿäæó ¢ êàìåðó, çäûìàþ, à ïàñëÿ âûáåðó, øòî ëåïøàå ³ çðàáëþ ô³ëüì äëÿ ëþäçåé. Øòîñüö³ ³ ñàáå ïàê³íó¢.

Ïðûõîäæó çäûìàöü â³ç³ò ñâÿöåéøàãà Ïàòðûÿðõà, à ìÿíå ñâÿòàð íå ïóñêàå: "Òîëüê³ ïà ïðàòàêîëå". ß çâÿðíó¢ñÿ äà Áîãà: "Ãîñïàäç³, äàïàìàæû!" ² ïàäûøî¢ äà ìÿíå ÷àëàâåê: "×àãî âû òóò ðàñõîäæâàåöåñÿ?" - "ß ïðûéøî¢ çäûìàöü, à ìíå çàáàðàíÿþöü". - "À âû çâÿðí³öåñÿ äà íàñòàÿöåëÿ ñàáîðà. Âóíü òàì ñòà³öü - àéöåö ßáëîíñê³. ¨í âàì äàçâîë³öü". ß ïàäûøî¢ äà àéöà ßáëîíñêàãà: "Äàçâîëüöå ìíå çäûìàöü". Äà â³ç³òó Ïàòðûÿðõà çàñòàâàëàñÿ ïà¢ãàäç³íû. Àéöåö ßáëîíñê³ ñêàçà¢: "Çäûìàéöå, òîëüê³ íå êðóö³öåñÿ ïàä íàãàì³". Ìÿíå ïîòûì ÿø÷ý òîëüê³ ìàíàøêà àäíà ñïûíÿëà, ö³ ìàþ ÿ äàçâîë íà çäûìê³". ß àäêàçà¢: "Ìàþ". Çðîá³ëåíû ìíîþ ô³ëüì [illegible]

2. Âå÷àðàì òàãî äíÿ [illegible]

3. Íà âóõà ¢ ìÿíå ç'ÿâ³ëàñÿ áàëÿ÷êà ³ íå çàæûâàëà. À ÿ ¢ Ñê³äçåë³ ñòàþ íà àíêàëàã³÷íûì ó÷îöå. Ïàéøî¢ äà àíêàëàãà, ³ ¸í êàæà: îíà. Àäïðà¢³¢ ìÿíå ¢ Ãðîäíà, ³ ÿ ïàåõà¢ ç ñûíàì ²ãàðàì. [illegible] ãàäç³íû ïðûõîäçüöå". ß ïàéøî¢ ó öàðêâó ñâ. Ëóê³, øòî íà òýðûòîðû³ àáëàñíîé áàëüí³öû, ìàë³¢ñÿ ¢âåñü ãýòû ÷àñ [illegible] ñâÿòûõ Îïö³íñê³õ ñòàðöà¢. Àíàë³ç àêàçà¢ñÿ ñòàíî¢÷ûì, ñêàçàë³, øòî òðýáà ðàá³öü 11 àáïðàìåíüâàííÿ¢. Àëå ÿ ïàåõà¢ äàäîìó. ² ïðàç ïàðó äç¸í [illegible] ß çíî¢ ïàéøî¢ äà àíêàëàãà, ³ ¸í çäç³â³¢ñÿ. ß êàæó: "Çâÿðòà¢ñÿ äà Áîãà. Âàì äàöü ãýòóþ ìàë³òâó?" Äîêòàð ñêàçà¢: "Äàâàéöå!"

4. Ó 2001 ãîäçå 23 ëþòàãà ìíå çðàá³ë³ àïåðàöûþ. Ó ìÿíå áûëî êðûâÿ÷ûííå ¢ æàëóäêó, ïàë³îó æàëóäêà ¢äàë³ë³ ³ ïðàìóþ ê³øêó - çàñòàë³ñÿ êóëüòÿ, ³ âûâåë³ êàëàñòîìó. Êàëàñòîìó ìîæíà áûëî ¢ïðàâ³öü, àëå ÿ àäìî⢳¢ñÿ. Íå äàâÿðàþ ìåäûöûíå, òàäó ç ìÿøêàì³. Ëþäç³, øòî ñàìîé ëÿæàë³, óæî ¢ñå ïàì¸ðë³. ß çâÿðòà¢ñÿ äà Áîãà. Ìàë³¢ñÿ Îïö³íñê³õ ñòàðöà¢

[illegible]

5. Ïðûçíà÷ûë³ ìÿíå ¢ Ãàëàâà÷êàé øêîëå âàåíðóêîì. [illegible] ïàäîìà - ãýòà, ÿ ë³÷ó, öóä.

6. ß ê çàêðûâàë³ á³áë³ÿòýêó ¢ Ãàëàâà÷àõ, ìíå âåëüì³ õàöåëàñÿ çàáðàöü ðóñêà-áåëàðóñê³ ñëî¢í³ê. Ïðûåõàëà á³áë³ÿòýêàð, çàáðàëà ì³íàë³¢ ³ ïàêåë³ êí³ã ìàø³íó ³ ïàåõàëà. À ÿ ñïàçí³¢ñÿ. Ïðûõîäæó ¢ á³áë³ÿòýêó - ëÿæàöü íà àêíå ñëî¢í³ê³ ðóñêà-áåëàðóñê³ÿ. ² Òàíÿ Ñàâÿíêîâà òàì áûëà, êàæà: "Áÿðûöå, Àíäðýé Àíäðýåâ³÷". À ìàë³ü óñå êí³ã³ âûâåçë³, à ãýòûÿ ÷àìóñüö³ ïàê³íóë³. ß ¢çÿ¢ òðû çáîðí³ê³ - "Æí³¢íûÿ ïåñí³", "Ñàöûÿëüíàáûòàâûÿ ïåñí³", "Ãóìàðûñòû÷íûÿ, æàðòî¢íûÿ, àíåêäîòû", "Âûñêî¢".

7. ß ê ÿåõà¢ íà Ñâÿòà áåëàðóñêàãà ïèñüìåíñòâà ¢ Ø÷ó÷ûíå, ÿ òàêñàìà çâÿðòà¢ñÿ äà Áîãà íà äàïàìîãó. Ó Ãàëàâà÷àõ âûéøà¢ ðàíåé íà äàðîãó, áî òàòóñ íà Ñê³äçåëü ïîçíà ïðàõîäç³öü. Ïàêîí÷û¢ íà à¢òàñòàíöû³ íà Ñê³äçåëü, ïàäûøî¢ ³ìÿíå Ø÷ó÷ûí áóäçå. Ìÿíå ïðûõîäç³öü à¢òîáóñ - íÿìà ìåñöà¢. Êàñ³ðêà ïàïðàñ³ëà ê³ðî¢öó: "Âàçüì³öå ãýòûõ ëþäçåé, ÿíû åäóöü íà ñâÿòà". Ê³ðî¢öà ¢ ìÿíå ñïûòà¢: "Âû ïàåäçåöå áåç ìåñöà?" ß êàæó: "Ïàåäó!" Çàéøî¢ ó à¢òîáóñ, à òàì àìàëü óñå ïàñàæûðû íà ñâÿòà åäóöü, à¢òîáóñ ïî¢íû, ³ àäç³í ÷àëàâåê óñòà¢ ³ äà¢ ìíå ìåñöà. Òàêàÿ âîñü ïàäçåÿ. À ¢ Ø÷ó÷ûíå ³äó ç âàêçàëà, íÿñó âàë³çêó - íàïàêàâà¢ ÿå ì¸äàì, ôðóêòàì³ ñà ñâàéãî ñàäó - äàâîë³ öÿæêàÿ. Ïàäûõîäç³öü æàí÷ûíà, òðîõ³ ìàëîäøàÿ çà ìÿíå, ³ êàæà: "Âàì, íàïý¢íà, öÿæêà, äàâàéöå ÿ âàì äàïàìàãó". Óçÿëà ³ íÿñå ìàþ âàë³çêó. Ïàâÿëà ìÿíå äà ïàìÿòíàãà çíàêà Äðóöê³õ-Ëþáåöê³õ, à òàì ÿ íå÷àêàíà ñóñòðý¢ñÿ ñà ñâà³ì ñÿáðàì ç Ìåíñêà Àë¸øàì Øàëàõî¢ñê³ì, ³ ç ³ì áûë³ ÿø÷ý äâà ìóæ÷ûíû, ³ ÿíû ¢ñÿ÷û ìÿíå íà ñâîé ðýéñàâû à¢òîáóñ ³ ¢ öýíòðû ¢ êàñö¸ëå ³ öàðêâå. [illegible] ÿêîå ÿ ìàþ ³ öÿïåð.

* * *

Àä ñÿáå õà÷ó äàäàöü äà ïåðàë³÷àíûõ ÿø÷ý àäç³í öóä. Ó Àíäðýÿ Àíäðýåâ³÷à ðàñëà êàëÿ õàòû âÿë³çíàÿ åëêà, ³ íå âûðàøû¢ àäààäçåöü ÿå íà Íîâû ãîä ó Ì³ëüêàâ³÷û íó, äçå ¢ áóäûíêó çà÷ûíåíàé øêîëû ñïàäàðûíÿ Òàööÿíà Ñàâÿíêîâà ñòâàðûëà ìóçåé Ýë³çû Àæýøêà ³ ìóçåé áàçàâàé âÿñêîâàé øêîëû. Òàööÿíà Àíòîíà¢íà ïàøêàäàâàëà ï³ëàâàöü åëêó. Áû¢ ñíåæàíü, äàëå áàç ìàðàç³¢ ÿíà, ðàçàì ç ìóæàì ñïàäàðûíÿ Ñâÿòëàíû âûê³ëàâàþ÷û åëêó ç êàðàí³, âûê³ëàâàëà ïàäà¢ãàëüí³ êàëÿ ñàìîé ÷àñîâàé ð³ìû. Ñâÿö³ëà ¢ Ì³ëüêàâ³÷àõ ëÿêà ðîñà. Ó ìîëàäçåâàÿ ñ¸ííÿ â³ñåëà ³ ïàä íÿé ÿå íå ñìåëà ÿå. Òà òàê ÿå? Õ³áà æ íå öóä?

Íà íàøûì ïàäâîðêó çà¢ñ¸äû ñòàÿ¢ âûñîêàé ïàäîìàé Àíäðýÿ Àíäðýåâ³÷à, ó ÿê³ ÿíû çà ëàñêàâûì Ã³íàé³ Ä³àíàé Àíäðýåâ³ Àíäðýé ïà÷àâ ñêàðà÷âàöü ñâàþ ïàñÿäêó ³ íàâà ÿãî ÿê òîëüê³ ¢ñ¸ ÿñíà, ðóêàëêàìàé áûëî íàæäîé ³ìêî. Ñâà³ì ïàä íÿå àáðýçàë³ ¢ìåëüåÿ ãàñïàäàðû ñðýäíÿÿ ïàðóøàíûÿ ãàë³íû ÿëê³, ³ òàê ÿíà ñòàÿöü öÿïåð.

Àíäðýé Àíäðýåâ³÷ ðàäàâà¢ñÿ æûööþ äà àïîøí³õ ñâà³õ äç¸í, íÿãëåäçÿ÷û íà ¢çðîñò³ ïàä íÿé íàñüö³ áàëåçíü, ³ äà àïîøí³õ äç¸í õàäç³¢ áûöü ïàòðýáíûì - ñâà¸é ñÿì'³, àäíàâÿñêî¢öàì, âó÷íÿì, ñÿáðàì, êðà³íå. ², ìíå òàê ïàäàåööà, øòî ãëÿäçÿ÷û ÿãîíû çàïàâåò óñ³ì íàì, òîé ÿãî âåäà¢, - ëþá³öü æûööÿ, ³ ðàäàâàööà ÿìó íàâàò òàäû, êàë³ ÿíî íàñ íå ïåñö³öü; ëþá³öü ëþäçåé ³ äàïàìàãàöü ³ì, ÷ûì ìîæàø. Ñâåòëàÿ ÿìó ïàìÿöü...

Ãàë³íà Ñàìîéëà.

Êðýâà çàïðàøàå íà àðõåàëàã³÷íû ëåòí³ê

Æûõàðû, ¢ íàñ ìåòàõ, ñóïîëüíû ÷àñ ³ ãàëî¢íàå - àðõåàëàã³÷íûÿ ðàñêîïê³. Ìÿñöîâû äàáðà÷ûííû ôîíä "Êðý¢ñê³ çàìàê" çàïðàøàå íà ÷àðãîâû àðõåàëàã³÷íû ëåòí³ê ó Êðýâà, ÿê³ ñêëàäçåööà ïðîéäçå **4-18 ë³ïåíÿ**. ß÷ ñòàöü âàëàíö¸ðàì ³ ö³ òýáà äëÿ äîáðàé ïðàöû àñàá³ñòûõ íàâû÷àê àðõåàëàãà, ïðàïàíóå äû ïàäçÿö³öü öÿïåðàøí³ì çàíÿòêàì, äàñëåäà÷ûöü **Âîëüãà Ñÿìàøêà**.

ÐÐ: ***Àðõåàëàã³÷íû ëåòí³ê ó Êðýâå - ãýòà çàáàâà, ö³ ¢ñ¸ æ ñóð'¸çíàÿ íàâóêîâàÿ äçåéíàñöü?***

- Íàéïåðø ãýòà íàâóêîâàÿ äçåéíàñöü ïà äàñëåäàâàíí³ ñïàäû÷ûíû Êðýâà, òàãî, øòî äëÿ íàñ çàñòàë³ñÿ ïðàç ñòàãîääç³. Àëå ìû ïðàäóìàë³ ³ êóëüòóðí³öêóþ ïðàãðàìó, êàá ïàñëÿ ïðàöû ëþäç³ ìàãë³ àäïà÷ûöü, àäíàâ³öü ñâàå ïðàãðàìó ïðà áåëàðóñêóþ êóëüòóðó, ïàäàðîæíàâàöü ç ñÿáðàì³.

ÐÐ: ***Êîæíûÿ àðõåàëàã³÷íûÿ ðàñêîïê³ ïàòðàáóþöü íàâóêîâàãà ê³ðà¢í³êà. Õòî áóäçå ê³ðàâàöü ïðàöàì³ ¢ Êðýâå?***

- Ìû ïðàöÿãâàåì íàøà ñóïðàöî¢í³öòâà ç àðõåàëàãàì Àëåãàì Äçÿðíîâ³÷àì, ÿê³ áóäçå ê³ðàâàöü ðàñêîïêàì³, ³ ïàêàçâàöü ³ äàïàìàãàöü ëþäçÿì ç ïðàöàé àðõåàëàãà.

ÐÐ: ***Òî ÿø÷ý äà ñïðà¢ ëåòí³êà. ßê ìîæíà ñòàöü âàëàíö¸ðàì?***

- Ó íàñ íà ñàéöå **kreuskizamak.by** ¸ñöü ñïàñûëêà íà çàïà¢íåííå àíêåòû âàëàíö¸ðà. ¨ñöü óìîâû ïðûõîäó, ïðàö³ ÿê ¢æî çàï³ñâàþööà, óæî ¸ñöü ñï³ñ.

ÐÐ: ***À ÿê³ÿ ¸ñöü ïàòðàáàâàíí³?***

- Ïàòðàáàâàííå ìîæà áûöü òîëüê³ àäíî: ìåöü äëÿ ñÿáå íàì¸ò, áî ôàðìàò ïðàæûâàííÿ - ãýòà íàì¸òàâû ãàðàäîê. Íà ãýòû ãîä ¸ñöü ïàäòðûìêà, òàìó âàëîíö¸ðû áóäóöü çàáÿñïå÷àíû õàð÷àâàííåì. ß ø÷ý ïàòðàáàâàííå - ãýòà ïðàæûâàííå ñóïîëüíûì ëåòí³êàì, òîé áîê ïàäàòðûìë³âàåì âåëüì³ çàæäàâàííå ñêàðîòêàé ³ áûöü íà ïðûãàæàâàíí³ æû ³ãîûê äàëåé. Òàêàÿ ïðûåìíàÿ äðîáÿç³, àäíàê ÿê³õ íå áûâàå çàáûöü íàâîãîâ³ ëåòí³ê.

ÐÐ: ***Òî áûê ïðàôåñ³éíàãà äîñâåäó ¢ ðàñêîïêàõ íå àáàâÿçêîâà ìåöü?***

- ß ê ïàêàçâàå ïðàêòûêà, êàïàöü - ãýòà ãåíåòû÷íàÿ ïàìÿöü áåëàðóñà¢. Óñå àäðàçó ïà÷ûíàþöü êàïàöü, ÿê ïðàôåñ³éíûÿ àðõåîëàã³.

*Ãóòàðûëà **ßíà Çàïîëüñêàÿ**.*

Áåëàðóñêàå Ðàäûå Ðàöûÿ.

Ðýäàêòàð Ñòàí³ñëà¢ Âàöëàâ³÷ Ñóäí³ê

Çàñíàâàëüí³ê:
ÒÁÌ ³ìÿ Ôðàíöûøêà Ñêàðûíû.

Ïàñâåä÷àííå àá ðýã³ñòðàöû³ ¹ 908 àä 18 ñíåæíÿ 2009 ã. âûäàäçåíà Ì³í³ñòýðñòâàì ³íôàðìàöû³ Ðýñïóáë³ê³ Áåëàðóñü.

Àäðàñ ðýäàêöû³:
231293, Ë³äñê³ ð-í, â. Äàë³íà.

Àäðàñ äëÿ ïàøòîâûõ àäïðà¢ëåííÿ¢:
231282, ã. Ë³äà-2, ï/ñ 7.

Å-mail: naszaslowa@tut.by

Ðýäàêöûéíàÿ êàëåã³ÿ:

Àëåíà Àí³ñ³ì, Þ ðàñü Áàá³÷, Þ ëÿ Áàæîê, Ìàðûÿ Áàðàâ³ê, Àëÿêñåé Êàðïåíêà, Ýëà Îë³íà, ²ãàð Ïðàêàïîâ³÷, Àëÿêñåé Ïÿòêåâ³÷, Ñòàí³ñëà¢ Ñóäí³ê, Ïàâåë Ñöÿöêî, Ëþäâ³êà Òà¢ãåíü, Àëåã Òðóñà¢, Äçÿí³ñ Òóøûíñê³, Àëÿêñåé Øàëàõî¢ñê³.

http://naszaslowa.by/ http://pawet.net/
http://kamunikat.org/ http://tbm-mova.by/
http://nashaslova.mns.by/

À¢òàðû öàëêàì àäêàçíûÿ çà ïàäá¸ð ³ äàêëàäíàñöü ïðûâåäçåíàé ³íôàðìàöû³. Ðýäàêöûÿ ðóêàï³ñû íå âÿðòàå.

Ãàçåòà íàäðóêàâàíà ¢ Ë³äñêàé äðóêàðí³.
231300, ã. Ë³äà, âóë. Ëåí³íñêàÿ, 23.
Âûäàâåö: Óñòàíîâà ³íôàðìàöû³ "Âûäàâåöòâà ÒÁÌ".
Ãàçåòà ïàäï³ñàíà äà äðóêó 28.05.2018 ã. ó 17.00. Çàêàç ¹ 1354.
Àá'¸ì 2 äðóêàâàíûÿ àðêóøû. Íàêëàä 1500 àñîáí³êà¢.
Ïàäï³ñíû ³íäýêñ: 63865.
Êîøò ïàäï³ñê³: 1 ìåñ.- 1,62 ðóá., 3 ìåñ.- 4,86 ðóá.
Êîøò ó ðîçí³öó: ïà äàìîâåíàñö³.